श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ यस्मिन्नुदयति विकसति कमलमिवाम्बरे याति संकुचति ॥
तच्चराचरं त्रिभुवनं स जयति किरणालयः सविता ॥१॥ पञ्चेऽस्वमेध्येन विजित्य
भूमिं यथैव मन्युश्चैलिनो नृपस्य ॥ विनिश्चितो विघ्नकरानुपापं क्रमेणैव
पश्चन्मरेषु ॥२॥ उच्चाहमंत्रप्रमुखाक्षिपुत्रो धीमान्पुरोहित्तो त्रियमात्यवर्गः ॥ प्र
ज्ञानुरक्तो धृतिमान्स हि स्युर्वृद्धोपसेवी विजीगीषुरिष्टः ॥३॥ सांवत्सरस्तस्य वि
नीतवेश्यो धीमान्स्वतंत्रोऽपटुः कुलीनः ॥ दक्षः प्रगल्भोऽविकलो विनीतस्ता
दृग्विधस्तस्य पुरोहितोऽपि ॥४॥ तस्य दैवनरकारसमेयं तां वर्णयन्ति कवयः फ
लसिद्धिं ॥ तत्र केचिदवधूय नकारं दैवमेव फलदायकमाहुः ॥५॥ लब्धव्यान्येव
लभ्यन्ते गंतव्यान्येव गच्छन्ति ॥ प्राप्तव्यान्येव प्राप्नोति दुःखानि च सुखानि च ॥६॥
उत्थानाच्चेद्भवेच्छिध्यैर्न कश्चिन्नाप्नुयात्फलं ॥ अहोरात्रे विचेष्टंतो दृश्यंते
वृत्तिकर्षिताः ॥७॥ विहंग इव वध्यो हि निपात्यमनीश्वरः ॥ विधानविहिता
देशयो नान्येषां नात्मनः प्रभुः ॥८॥ तस्माद्यैवं प्रधानं हि न कुर्यात्तत्कर्म मानु
षं ॥ निष्फलं च मपि लोकेस्विन भजते भूतिरुत्तमा ॥९॥ आक्रान्तदुर्जयनयं परि
भूय दैवमात्माभिमानचपलाः प्रचरन्ति येऽर्थान् ॥ तेषां चिरादपि कृतां तम
हापशूनां हस्तान्नहं न समुपैति जितापि लक्ष्मीः ॥१०॥ तथा परे न पेक्षे

वं दैवं धैर्यावलंबिनः ॥ प्रत्येष्यतः क्रियासिद्धौ केवलं जगुरुद्यमं ॥११॥ उ
त्थानहीनो राजा हि बुद्धिमानपि सर्वदा ॥ प्रधर्षणीयः शत्रूणां भुजंग इव
निर्विषः ॥१२॥ उत्थानधीरः पुरुषो वाग्धीरानधितिष्ठति ॥ उत्थानधीरं वा
ग्धीरा रमयन्त उपासते ॥१३॥ विधानमपि नाजडः पुरुषकारसुप्तादरो मनो
रथपरिश्रमैर्न परिचुंबति श्रीमुखं ॥ पराक्रमविनिश्चितैकसुनयो हि सद्यः श्रु
तं हरिर्मदस्रवासितं पिबति कुंजरासृङ्मधु ॥१४॥ कश्चिद्दृष्टिसमा पुंगोदृश्यंते फ
लसिद्धयः ॥ अस्मिन्नर्थे पुराश्लोकान्द्वैपायनमुखोद्गतान् ॥१५॥ न विना
मानुषं दैवं दैवं वा मानुषं विना ॥ नैकं निर्वृत्तपत्यर्थमेकारणिरिवानलं ॥१६॥
सिद्ध्यंति सर्वआरंभाः संयोगात्कर्मणो द्वयोः ॥ दैवात्पुरुषकाराच्च नत्वेकस्मा
त्कथंचन ॥१७॥ अनुश्रास्ति नरं दैवमिहस्येत्यनुस्यास्के ॥ इहानस्य भविष्या
मि कुतः फलमनीहतः ॥१८॥ यत्नेन संपाद्य मनुष्यकारं यत्नावकाशे पुरुषो
निरुद्धे ॥ प्रतीक्षते दैवमतंत्रितो यस्तमापदो नात्मपदं कृताः स्पृशन्ति ॥१९॥
सत्वार्जितं कर्मफलं सुखेन विपच्यते राजसमुद्यमो ॥ कष्टं स शेषं महतायत्नो
ऽत्तो भाग्यानि मग्नानि नृभिर्न्नकारैः ॥२०॥ इति श्रीवराहमिहिरविरचितायां
बृहद्यात्रायां दैवपुरुषकाराध्यायः प्रथमः ॥१॥ यात्राकालमतः परं मु
निमतान्यालोक्य संक्षेपतो वच्म्युद्युश्मपृथून्निलक्षणगणान्सुरौ संपन्नामीक्ष्य

भुवः॥ स्याते जन्मनि तस्य यानसमयं वांछंति होराविदस्तद्वशात्तेऽभ्यः फलेभ्यु
नाम्परमिवप्राहात्ररत्नावलिं॥१॥ विनिंते होराराशयोः स्थानवलपरिग्रहे
ग्रहाणांच॥ आयुषि च परिज्ञाते शुभमशुभं वा फलं वाच्यं॥२॥ अन्यवंदंत्य
विदितेऽपि जन्मकाले योग्यः प्रयाणसमयो मनुजेश्वराणां प्रश्नोदयोद्भव
फलसद्विभजपतत्वार्थविनिर्गतिस्मचोवशिष्टः॥३॥ अपृच्छतो वा पृच्छतो
वापि योऽसौ यस्य कस्यचित्॥ होराकेंद्रत्रिकोणाभ्यां [illegible] स्याविद्यात् [illegible] चतुर्भाग्यभं
॥४॥ दैवज्ञस्य हि दैवेन सदसत्फलवांछकः॥ अवशो गोचरं मर्त्यः सर्वः समु
पनीयते॥५॥ आभ्योषिच्च पुरा विष्णोर्ज्ञानार्थे समुपस्थितः॥ वचनं लोक
नाथस्य निःसृतं मुखपंकजात्॥६॥ यत्सारं पृच्छतः पुंसो मनहोराभूते फले
॥ तत्सारं तस्म तज्ज्ञ [illegible] द्यायन्यप्रग्रहे भवेत्॥७॥ बुद्ध्वा शास्त्रं यथान्या
यं वलावलं विधानतः॥ यथा केंद्रे तके सर्वे तिप्येवात्रापि चिंतयेत्॥
८॥ तस्मान्नृपः कुष्णरत्नफलाग्रहस्तः प्रातः प्रणम्य परयापेहारिदिक्षमु
खस्थः॥ होरांगशास्त्रकुशलान्निहितकारिणशुभदेशदैवगणा
कानमुकुदस्वपृच्छेत्॥९॥ अनृपतिसमीपे दैवचिंत्यपृष्टमात्रः फलमु
दयनिमित्तैस्तर्कयेच्छास्त्रदृष्ट्या॥ मदितिसदसिवाच्यमप्य
पिस्पात् दसतामप्रियमपि कथनीयं मुमुक्षोर्मंत्रिणो वा॥१०॥ सुमधु

रफलपुष्पक्षीरवृक्षाविनतापां चरराग [illegible] मुखापांगोशक्रात्प्र
नवत्यां॥ सलिलकुसुमवत्स्यां [illegible] तितोमदुमूर्ध्न [illegible] गहमगनेंगतिरः
प्रादिशेत्प्रच्छकस्य॥११॥ स्थानचरराततक्लोष्टांगुष्टहस्तो भांगं झावरण
वदननाशाग्रस्वरंध्राणि भूपः॥ स्पृशति यदि [illegible] करसैर्गंडकस्थं
सकं वा प्रवदति सुमदाव्दं वा दृतंः शांतिशत्रून्॥१२॥ उदयमुदय
पवाजन्मपवात्तदुपचयगृहं वा विहिलग्ने पियाता॥ विनिहतमरि
पक्षं विक्षिपत्राणि देवापादिहि मुकममतं पृच्छतोस्तास्थितवा॥१३॥
पाश्चिमनाहः पृच्छतो भास्करस्य प्राग्गयात्तव्यपहतगमरश्मिभुव
याता॥ आक्रव्योकीन सप्तमोपस्थितश्चन तुल्यालोप्राक्रीतश्चिव
तनिपा॥१४॥ जीवशुक्रस्थिताः परैः सुतसुहृद्युक्तके लग्न [illegible]
यगेः सिद्धा पर्योर्गणानुविजित्य नचिरात्पृच्छामनप्यालयम॥
लग्ने वा वा कुजमंदयोः सुतगत जीवेतरवौ कमगे लाभे कमरि वा
सिद्धेंदुसुतयोः पृष्टु जीवो निश्चितं॥१५॥ तस्मिन्नेव शुभबे योगयदिस
क्रोधमोक्षिताः॥ प्रश्ने मृत्युमादेवहंतशतैकविंशत्वाहि॥१६॥
गुर्वर्किशिथिशिभिः स्थितैर्जामारिदशमास्थितैः॥ तद्वक्ष्गनारि

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

ख्यस्थे जीवशुक्रदिवाकरैः ॥१७॥ सचिवाश्रिगुरावायेकर्मण्यपि सित
वक्रयोः ॥ चतुर्थेऽष्टमे चंद्रे जायास्थे च सिते जयः ॥१८॥ कर्मण्या
रेखावायेतृतीयस्थेऽर्केन हने ॥ चंद्रे षष्ठे विलग्नस्थैः शेषैः प्रष्टु
र्ध्रुवा जयः ॥१९॥ सहजेऽर्के किं भूपुत्रैः सौम्यैर्लग्नगतैर्जयः ॥
गुरौ वा लग्नगे पापैर्लाभे कर्मणि वा स्थितैः ॥२०॥ माहेयमंदयोः ष
ष्ठे लग्ने गुरुशशांकयोः ॥ सितचंद्रजयोरंते जयः कर्मणि निश्चरा
गौ ॥२१॥ इति योगाः शुभाः प्रोक्ताः प्रश्नकाले जयासतः ॥ अशुभान्ये
भवंत्यत्र …नप्रवक्ष्याम्यतः परं ॥२२॥ पुच्छे भंगो यमे द्वारे नैव मात्म
जलग्नगैः ॥ शशांकयमयोर्लग्ने मृत्युर्भूसुतद्यूनपाः ॥२३॥ स
वक्रे निधने मंदे मृत्युर्लग्ने दिवाकरे ॥ चंद्रे क्षिप्तिपापमृत्युस्थे
समुप्यैर्वावदेद्वधं ॥२४॥ वक्रस्य शशिभिः द्युने प्रष्टुर्नाशो
भंगह्वतः ॥ क्षिराणमारः शत्रुवृद्धिश्च लग्ने माहेयशुक्रयोः
॥२५॥ चंद्रावनिजयोः मृत्यो षष्ठे श…शिजशुक्रयोः ॥ निधन
स्थे सहस्रांशौ किरोपो मंत्रिणो वधः ॥२६॥ तनयस्य वधः प्रष्टुः

THE ASIATIC SOCIETY OF BOMBAY

पापेक्षस्य पुत्रगैः ॥ सचंद्रे ह्यपरे लग्ने भंगः स्यात्पार्थजो क्षिते
॥२७॥ द्युननैधनयोश्चंद्रे लग्नं याते दिवाकरे ॥ विपर्य्यये वा
यात्रास्य त्रासभंगवधागमाः ॥२८॥ द्वित्रिकेंद्रस्थितैः पापैः सौम्यै
श्च बलवर्जितैः ॥ अशुभस्थे निशानाथे प्रष्टुर्बंधवधात्मयाः ॥२९॥
॥ कुजेंद्रे मसो द्युने सा भंदोर्कबुधोदये ॥ तद्वन्मंदारयोश्चेद्भंगः सौ
म्यार्कयोस्तथा ॥३०॥ सर्वेस्मिन्नेमे राजा हंति मंत्रिपुरोहितान् ॥
योगेऽस्मिन्धोस्थे चंद्रे सुतस्थे तिदैशिकान् ॥३१॥ अर्कार्किसुतयो
लग्ने द्यूनयोः क्षितिसूनुना ॥ चंद्रेस्तेऽपि विबलैः सौम्यैः प्रष्टुः से
नापतेर्वधः ॥३२॥ निधने वक्रयमयोश्चंद्रे स्तेऽपि लग्नगे रवौ
॥ रोस्त्रितीये विक्रम्यसतं त्रिहन्यतोन्नृपः ॥३३॥ मूर्द्धोदयं सुभस
हद्युनविदृष्टि वा लग्नं शुभाश्च बलिनः शुभवर्गलग्नः ॥ सिद्धिप्र
दं भवति नेष्टमतोन्यथातज्जन्मप्रयाणफलयुक्तिभिरन्यदृ

७

दुं दृष्ट्वा॥३४॥ निधनहिबुकहोरासप्तमस्थैरशुभैर्गमनमशुभफलकराःस्युःपृच्छतांमान
वानां॥दशमभवनयुक्तेष्वेषुसौम्याः प्रशस्ताः सदसदितिग्रहाशेषंयाकालेपिचिंत्यं॥३५
॥इतिश्रीवराहमिहरविरचितायांबृहद्यात्रायांप्रश्नाध्यायोद्वितीयः॥२॥ नंदाभ
द्राविजयप्रयात्राध्यारिक्ताःपूर्णाश्चेनाःफलमेवंविदधुः॥नेष्टामध्यमाःप्रवराश्चेतिशुक्ले
कृष्णेचिंत्यास्तिथयस्ताःप्रतिपद्याः॥१॥सर्वाःशस्ताःसितपक्षेशुक्लपक्षेद्वित्वात्रिंश
बहुलेऽंत्यंचकेऽक्षिवनं॥षष्ठ्यष्टम्योर्ब्रमुलब्ध्वापियातादादश्यांवानाशमाशुप्राप्ता
ति॥२॥प्रतिपदिफलमेके पंचदश्यांच॥नेष्टंज्गुरिदमितितत्रैर्यापिमेवावचार्य्यं
॥किमपि किमपिनुनेतैःसमीक्ष्योक्तमेतच्छुभमचविधानेयुक्तनाकेनचिंत्या॥३॥ बृ
हद्यात्रायांतिथिगुणाध्यायस्तृतीयः॥३॥दिशिदिशिबहुलाद्याःसप्तकाःप्राक्चतु
र्वृत्ताःपवनदहनदिकुस्त्रिर्यग्रस्थपुष्पदंडः॥सुरपतिरपिकुर्याज्जितेलंघयित्वान
नुभवतिविरोधोदिक्षुदंडैकगामु॥१॥प्राग्याम्यांकैरनलदिग्नविरोधमेतिशेषःप्रद
क्षिणगताःविदिशःप्रकल्प्याः॥उलंघ्यदंडमपिकाममियात्रेंदुःशूलंविहाययदि
दिक्नुपपलग्नशुद्धिः॥२॥जेष्ठायांपुरुहूतदिक्ननुलवाजःप्राप्नोवलिर्वेधनंयाम्यायां
जपदेमुनेःस्थिखानयातोमुरारेर्वशं॥रोहिण्यांनमुतिप्रतीचिभगमच्छक्रोऽर्शितोवज्रिणा
सौम्यामयमिवधवतेचगत्वानमन्त्योर्वशंशंबरः॥३॥पुष्योग्रहस्तःश्रवणाःश्चवि
धाप्राम्याद्रिमुख्यान्मुदगाश्वियुक्ता॥वैश्वाकरंन्त्वाष्ट्रमथानुराधापौषणंच ४

८

मध्यानितनाहरेकं॥४॥सर्वद्वारिकसंज्ञानिगुरुःस्तेहस्ताश्विमैत्राणिचश्रेष्ठा
न्यैंदवपुष्यौविष्णौवसुभान्यादौःसहस्यौसदा॥रौद्राज्ञाहिममानिलानलमघा
शाक्राग्निभिर्निंदितंयानंसप्तनिलांनरेऽग्नियमपोःपित्र्यार्द्रचांतरे॥५॥ख
स्वकर्मणिपूजितानिमुनिभिःयुक्तानिसर्वाण्यपिपित्र्यनक्षत्रोदयमानवैरिविष
येयात्राविध्वंसोऽशुभाः॥रोहिण्यांत्रिषुचोत्तरेषुविजयोयातुर्विशाखासुचन
क्रावासरपूर्वभागमवदद्गर्गोध्रीराज्यार्थिनः॥६॥मूलेद्रोणगनाकरेष्वारिवधे
यायादिनाद्वांदृतेभस्यपवनाश्विमस्त्यग्रहभेषुचन्द्रोप्राङ्गीचिना॥रात्र्यादौ
तुनपौष्णामैत्रशशिभत्वाष्ट्रेषुवांछनद्विनीरात्रेर्मध्यमपास्यपूर्वभरणीपित्र्येषु
हनुपरान्॥७॥निशांतभागेत्रिषुवैष्णवाद्यपिव्याप[illegible]द्रनांद्यीनपुनरव
सौन्च॥निषेध्ययंतंपुपसंकक्रमपमध्यात्मकेसनिश्यांतभागौ॥८॥यच्चेष्ट
वेलागमनंप्रशस्तंहस्तेंदमावोपद्रपुरज्यमेषु॥कृत्वाप्रयाणांश्र
वणो[illegible]भीषोपिविशाखानजानुविजितिमःस्वपीमित॥९॥सौम्येगत्वाधु
[illegible]रेद्रितिप्रेसप्रपन्नातावाधतेप्रपञ्चमघान्॥पैत्रेगत्वापौष्हु
तेमनुष्वमलेपापापस्पत्रुनापामनपः॥१०॥हस्तेगत्वास्वाति
चित्रेमनुष्वमस्पकागन्याहेमेप्रक्षितोवाधतेरीतं॥तिम्बोयो

DR. BHAU DAJI MEMORIAL
THE ASIATIC SOCIETY OF BOMBAY

खेगावासवैरं करात्वं सीम्निस्थित्वाभू तिताञ्जेतातिपाना॥११॥ रु

द्वौ द्वे: पंपुत्रैऽन्तः प्रकोपाल्लक्ष्मीभं प्रोण तुलार्के लारोगः॥ केतुल्का

ड्डाकी पीडिते देशनाशः क्लेशः मारे सोष्णारसकाकन्या मजेच॥१२॥ दिर्ज्ञः

च्छूपपरिवेशविलम्पणाम् पुक्केश्वयामयजादक्रमरोगपीडाः भिन्ने

गोहरावशतामुपयाति शत्रोः संप्राप्ताग्रेश॥ निहतेजविघ्नानउक्तः॥१३॥ ज

न्मादिकर्मकृत्तोदशमं मसांघातिकं घोडभतौ॥ समुदयमध्यादसंभौमवि

॥१४॥ नाशसंकेत्रमोविंशं माध्यानुपंचविंशमानसमेवंनरः बडुइसप्यान॥ मानन

वनक्षत्रोनृपति संजातिदेशाभिसेकाद्यैः॥१५॥ नामानुहृपामेषांमदसं

गलमिथ पापगुणादोषैः॥ जन्मर्क्षादिविसृष्ठो यानाशत्रुनजयत्वचिरात्॥

॥१६॥ जन्माभकर्माध्यानोदितस्तु संवर्द्धिपत्कक्षेमा॥ प्रत्यक्षाध्वकवैना

शिकाश्च मित्राणि मित्रे च॥१७॥ मित्रातिमित्रमाध्वकसंपत्क्षेमश्च कर्म

भेगयानेप्राप्नोतिनावशेष्वैष्वभिषेकपुरक्षेयानश्च॥१८॥ सितं सिद्धार्थ

कशालि प्रियंगुमदयंतिकाम्बुभिः पुष्पे॥ स्नात्वा पायाप्राचीं सोम्यं च स

हेममतितोयैः॥१९॥ गोशृंगाञ्जनदिगिरिवल्मीकनदागमृत्कुमायुक्तैः॥

तोयैः स्नात्वा नृपतिर्यायाद्दिग्याम्यां दिशं हस्ते॥२०॥ सौरिदुमेकुलम्र

ड्रिः स्नात्वा मैत्रे पौदिशं यायात्॥ अवरोनुर्नादिसंगमसृक्कलिलैः पश्चिमोमेव

॥२१॥ मध्वुमद्रदारुसहितैः स्नात्वा तोयैः हृदकक्षाविष्ठासु॥ गोगजविषा

णाकोघैर्मध्वघृतपूर्णैः हृदकपोषमा॥२२॥ उदशैवाग्रुनदेवेः स्नात्वा

मध्वुपृथ्विकापूर्तैः सलिलैः॥ नक्षत्रमंत्रेश्वाग्निं हुत्वा जमेत्तमत॥२३॥ अ

शूमाषाः स्विन्नाः तिलसहितान् तुलादधिचवायं॥ पृषतपिष्टतं मृगस्य च

पंचनामाश्विनादिना॥२४॥ रुधिरविलायनपायसमुजंगमांसा निशां

क्रादिना॥ पित्रैतिलौदनं षष्ठीकान्नमृक्षरूपो परजः॥२५॥ प्राश्याः प्रियं

गुचित्रान्नजांफलं यावकं कुलत्थाश्च॥ मधुसर्पिषि चहस्तानुमृत्तान्याफश

कमवोमूलात्॥२६॥ अवरात्रादिनामथ्याशालिंशाकं बिडालमांसं च

॥ अजंजेष्ठेष्ठ मांसं सकथवोमांसं संपृक्काश्च॥२७॥ प्राच्यादिष्वन्नानि

लउदनमत्स्याः क्षीरं मितिघदधिरत्वा॥ अथ्यानृपतिर्याद्दिशं नक्षत्रा

भिहितं च सिद्धये॥२८॥ अस्वादुच्युतकं च माक्षिकानुविहं दुसीश्चिक्षयहृ

भूरियवसंजगावम॥ मुखिनं मृदुरंमनोनुकूलं स्वाद्यनं वहाविजया

यप्यानकाले॥२९॥ गुणवतितथावृक्षे निष्ठेदिवागमनं हितं निशि च

भगतोः शास्त्रेयानंतीयोगिरावर्जिते॥ उत्निष्ठिगादिनानाद्दोषानप्राप्नो

त्मनः प्रतिलोमगोपुराम पितयोः सम्यक यातुर्जगाद भृगुर्मुनिः ॥३०॥ वृ
हद्यात्रायां नक्षत्रबलाध्यायश्चतुर्थः ॥ ॥ उद्वहनमनरोगोद्भवापद्दा
रापवाध्याः सचिनूर्दिवश पातोव्यश्नुतेऽर्थक्षयं च ॥ अनिलकफजपूरो
गानशक्तिमानाचहानिं सलिलजानितपिडाश्च्वान्नियातु हिमांशोः ॥
१॥ ज्वलनवध्याधिबाधा स कपित्तरुकशस्त्रपिडामवनिजे दिनयातोबा
ध्यतेचारिसंहैः ॥ स्वहनि सविबुधेगुनो दैन्यमाप्नोतिगच्छन स्वजनध्व
नवियोग स्तुबंध्यामयांश्च ॥ २॥ बुधादिवशगतोभीन बाध्यते मंत्रश
क्त्या प्रवरासुखेकयाप्तिः शिवि मित्रागमाश्च ॥ क्षितिधनजयर
त्नश्रीप्रभावप्रमोदानरिवलम श्रीराहस्विकरोत्यन्हि सूरे ॥३॥ प्रव
रयवतिशय्यावस्त्रगंधान्नपानस्मरसुखधनरत्नान्यन्हिभुक्तेसित
स्य ॥ असनूपच्चपगता शस्त्रमप्यप्रशस्तंशुभमुपचयसंस्थः पापसं
गमोविध्यते ॥४॥ वृहद्यात्रायां वारफलाध्यायः पंचमः ॥५॥ ॥ प
रवरिताजविशिष्टपरिवर्जितानिकरनानियातुरिष्टानि ॥ गरमपिकेश्वि
चकस्त्रंवनिजं च वनिक्रियास्वेव ॥१॥ शिवभुजगमित्रपितृवसुजल
विश्वविरंचिपंकजप्रभवाः ॥ इंद्राग्नीदुनिशाचरवरुणार्यमयोन ६८

यश्चानि ॥२॥ रुद्रोजोहि र्दक्षः पूषा दस्रान्तकाग्निधातारः ॥ इंदुति
गुरुहरिरविवष्ट निलाश्चाश्चोराः रात्रौ ॥३॥ अन्हः पंचदशांशो त्रेज्ञे
वं मुहूर्त इति संज्ञा ॥ सच विज्ञेयस्तज्ज्ञैश्च या यात्रा सुभिर्युक्ता ॥४॥
नक्षत्रयक्षनानां पूर्वापादिनदिवस रूसमेविते ॥ हॅलमपित देवद
र्थंगरंगा शेस्तत्र श्लोक ॥५॥ अहोरात्रेच संपूर्णा चंद्रनक्षत्रयाजि
तं ॥ तन्नक्षत्रमुहूर्ताश्च समकर्मगुणाः स्मृताः ॥६॥ मष्टमोर्द्धदिव
शो समेष्णु भोज्योधिरं चिविभु संज्ञितक्षणाः ॥ तेनयानमपहायराशिरा
मसवीदिक्षभिजितावसाप्यते ॥७॥ वृहद्यात्रायां मुहूर्तनिरूपणाध्या
यः षष्ठः ॥६॥ ॥ सुत्पवाहमतिकर्मकल्पहाजन्मगस्तु हिनांशुहाजि
यामतः ॥ तत्रदेहनवर्तेवजायते तेनकर्मसुनसाध्यकर्म्यजः ॥१॥ तत्र
तस्पबद्धाभिविराध्यितं लग्नकमेवसुतरांयतस्तनुः ॥ तुल्यदेहनवर्तांप्र
पद्यकिमप्रादयोदयमुवाचर्षाभनं ॥२॥ अथवा गपरिशोध्यित
शशिस्त्रेष्टासमनुवर्तिते वेदा ॥ जन्मगोपिहितदापराशप्तेयोष
वरगशुभदः सशोभनः ॥३॥ सप्तमायप्रिशायट्त्रिजन्मगोनेष्टदो
दिनिजनोपरोग्नहैः ॥ वंधुरिःपनवपंचमस्थितो श्वदोयदि

विलोमवेधगाः॥४॥मस्यगोचरफलप्रमाणानातस्यवेधफलमिष्यतेन त
वा॥प्रायशोनवहुसम्मतंत्विदंस्थूलमार्गफलमेवहिगोचरः॥५॥यस्मौस्र
जन्मपुपतिःपुरुषोऽप्यसवंजन्मऋक्षमापदमुपैतिसभूमिपालः॥यात्रीत
एजहृतहोपगतेसितादौयात्रीतरेष्वरजयावहुलेक्षयश्च॥६॥होरारा
शावुपचयगृहेजन्मभेवापियासोरहानिंहीनाचदुगणापक्षौवृद्धिःपूर्ण
ते मानौ॥पक्षस्यादावुपचयगृहेस्माहानिरापूर्णमानोवृद्धिस्तत्काद्भुमिहिमगो
कृस्मपक्षादिसंस्थे॥७॥उपचयकरयुक्तःसव्यगःशुक्लपक्षेशुभमभिलस
माणाःसौम्यमध्यास्थितोवा॥मतिविवशिभहयुक्तःकारकरऽपिचेंदुर्जयम
त रवदातात्प्रहर्तान्यथातः॥८॥प्रक्षीणोप्यनुपचयस्थितेऽपियायाद्विशब्दं
यदिसाविवशपकारकस्थे।नैवंचेदुवमगहाम्बवजन्मभाद्वासंपूर्णोऽपिपु
पचयगोऽपिनप्रयायात्॥९॥भृगुसुतबुधभिन्नेहकमुरेन्दनमत्युर्भय
मसितकुजाभ्यांकेतुनाक्लिप्रणाशः॥सपदुकिरणाकांतोगवेतंशत्रु
वृद्धिःसविकपरिवेशेनेत्रनाशःशशांके॥१०॥वृहस्पतात्रायांचंदव
लाध्यायस्सप्तमः॥७॥ ॥१८७॥द्विपवशगाःसर्वेसिंहंविहायचतुष्प द
दाःसलिलनिलयाभरसविश्याःसरिसृपजातयः॥मृगपतिवशतिष्ठं ७

त्यपतेविहायसरिसृपानकश्चिनगृहेयूरूपंवश्यंजनव्यहाराः॥१॥च स्थ
लजलजसीसृपाःस्वकानांवलमभिवीक्ष्यविधेयतांभजंते॥विषम स्था(तभं
गृहस्वशेषमाव्युसंस्थानिशिविषमावशवर्तिनःसमानां॥२॥शीर्षो
दयेसमभिवांछितकार्यसिद्धिःपृष्ठोदयेविफलतांवलविद्रवश्च॥या वेर्न
तव्यादिदृष्टनुखगतस्यसुखेसिद्धिर्धर्मध्वामोभवतिदिक्प्रतितलोमलग्ने
मे॥३॥शास्त्रंदिवादिनवलेनिशिनक्तवीर्यराशौविपर्ययवलेगम
नेनशस्तं॥इन्द्रकलग्नसहितेषुगमश्च राष्ट्रष्वन्यस्ववकोभयमहीं
प्रतिवृद्धिदाता॥४॥नीनोदयेप्रवेशान्तःकुटिलःसदोषोमार्गोभ
यन्सकृतकार्यनिवर्तनंच॥जन्मांशकेष्वपिहृषेफलमत्रदंवमी क्ष
नांशकेसुचपरर्क्षसमाश्रितेषु॥५॥रिपुनिधनेरिपुनिधनेरिपु
षष्ठेलग्नगतेवध्योयातुः॥सत्यानुशासनमिदंवाक्षिष्ठेनायमेका
नः॥६॥शत्रोःप्रस्थानियमयदिनिधनंसंयुतंगृहैःपापैः॥तो
स्यपुत्रंवाषष्ठंसदक्षत्फलंताननक्षत्राणां॥७॥तत्केषादिनाफल
मरिदायमर्थसिद्धिंप्राप्नोतिलग्नस्य सहितेप्रवसन्स्वलग्ने
॥जमर्थक्षयंभ्रमेमनर्थमतोद्वितीयेकल्याणसौख्यविभवागम

माहुरेके॥८॥भत्सर्ववाहनसहायजनाद्वितीयेवंशार्थनाशभ
पसैन्यवध्याश्चतुर्थे॥मित्रोपजाद्दविपदात्मजभेऽरिरन्ध्रेः प
ष्ठेऽरिवित्तवलदीप्तिजयागमाश्च॥९॥द्युनेऽथवाहनविप
त्सुखतिक्ष्ममा॥निर्बन्धोवध्यःपरिभवोनिधनेहृजश्च॥धर्मेऽर्थ
नाशागदकार्यविपद्वयानिकार्मद्विनाबलभयंदशमेव्ययश्च
॥१०॥कोन्विदृष्टंसुपिञ्चयोपगृहीतमतत्त्वस्माच्छुभदशमभेण
नं मनंविलग्नो॥गतदीप्तिशुभसिद्धिजयाश्वबलाभोरि
प्रकृष्टलक्ष्मयजयो विजितेऽपिभेदः॥११॥रोगोजन्मगृहोदयेसु त
वधोऽस्तिक्ष्यतस्पंचमेद्युनेलोभमवाप्यजन्मभवनान्त्री
प्नोतिपथ्यान्सुखं॥मार्गादिवानिवर्तनंनवमभेमेषूरंतोऽर्था (भे
गमःशेषेष्विपयेवलग्नभवनात्तद्देत्फलंजन्मतः॥१२॥
सुतेस्मान्निर्मार्गनाशोऽरिरोगःक्लेशप्राप्तिस्तिगमनःप्रा (ग्म
गे। ग्विलग्नेने॥शास्तान्चान्नेदवगाधंस्वदेशेकोजेप्तिव्याल (चं दे
धाम्न्निपीडा॥१३॥बोध्येतुष्टिवीक्षितासिद्धिश्शशश्च
८

जैवेऽर्थाप्तिःस्थानमानादिनाशाः॥स्त्रीरत्नापातिःकार्यसि
श्रे द्धिश्चसौख्येरमोदेवंचव्याधयोनीचापमानाः॥१४॥सोम्यापि
जन्मनिनयःशुभपुष्टिदाता॥स्यानेनतस्यशुभदृष्टजत्तोवि
गे। लग्ने॥पापोऽपियःशुभफलंप्रददातिपुष्टिस्थानेविलग्न गन
गतामिष्टसुपतिनस्य॥१५॥शुविष्येभवनंयस्त्वलग्नस्थपोः जन्म
प्रमात्राणां॥अप्यनुकूलेलग्नेध्यनक्षयपापासदंभवति॥
१६॥सारिवव्रश्यतामुपेतेस्यजन्मलग्नषष्ठेयोविलग्नस्थ॥त्र
पन्वयकरेपिमातुजंपन्नमानागमाःक्षिप्रं॥१७॥कोन्विदृष्टं
तियस्मिन्सनहोनिरंशंकरोतितन्नलगनं॥गमनेयातुरनिष्टं
भयशोकोद्वेगदंयस्मात्॥१८॥क्रूरग्रहैःक्यकर्काकेन्द्रेरा (सा
मनुकूलैरपिलग्नमाश्रितैः॥गमनंप्रशस्तशोभनंमुनयोऽन्य दं
थीरमाश्रितैरपि॥१९॥वेशिविलग्नोपगतोयामेविना (यि
पियनाकुरुतेफलानि॥नौयानमिष्टंजलराशिलग्नेनद वं
शाकेचाम्यग्रहोदयेपि॥२०॥बृहद्यात्रायांलग्नबलमेवोप
ष्टमः॥या॥१२७॥ऊर्ध्वोर्ध्वानीर्पिधानानास्माच्चहोरा

MEMORIAL

मुक्ताक्रांता नागतः कक्रमेण ॥ इत्येताः स्युर्जीवभौमोपदेशे स्वेषां
राशीन्द्रेह्मषंडस्यपक्षे ॥१॥ ॐ ... स्या ... ष्याः षट्चराश्चेषु होरा
भूपो भूपो मंडले कैश्चिदुक्ताः ॥ राशौ राशौ प्राग्विदनगेना प...
याने द्रेक्काणैस्तु प्राह होरांगवसिष्ठः ॥२॥ सर्वाः प्रमाणैर्मुच्यो दिन
त्वात्किं त्वत्र योज्यं दलमेव होरा ॥ यस्मिन्नसद्वस्त्वांशुर्वीस्थितेन
ऽर्धे तीर्यङ्गुरवी सागरा येतत्तोऽन्याः ॥३॥ घनेवांदित्तकार्यभू
र्च्छेच दनात्क्लेशाद्विनाजगनगात्क्लेशायासपरिक्षयांश्च कुरु
तेत्तीर्यङ्गुरिवाग कृतः ॥ सैन्यं ध्वंसमध्योमुखी प्रकुरुते कुरु कु
रु हे चागमः सर्वाः सुष्टिफलप्रदाः स्वपत्तिना दृष्टा न पापग्रहैः
॥४॥ ग्रहदिवसफलं यदेव यानुसारं दखिलमेव करोति तत्स्यहो
रा ॥ हिमसलिलसृजो विनाहकैश्चिद्युवतिसमाश्रयरत्ने
देतिचांद्री ॥५॥ द्रेक्काणानां तास्वेष्टांशुरासदशफलं योजये
द्धि हेतोर्द्रेक्काणे सौम्यरूपे कुसुमरवलनयुत्ते रत्नभांडान्नुत्तेवा
॥ सौम्ये दृष्टे जयस्यात् ग्रहररासहिते पापदृष्टेऽत्र भंगः साग्नोद्गा
होऽथबंधसभुजगनिगडे पाशायुक्ते च यानुः ॥६॥ नृपमूर्त्तिर्ल

गनगते द्रेक्काणे मंत्रिणो द्वितीये च ॥ वैद्यपुरोहितसाम्वत्सरास्त्रि
तीये मन्याः ॥७॥ स्थानप्राक्रमचिंताव्यापारपराक्रमौ च भूप
बलं ॥ ग्रामभवहार्यशानासनेचवत्तांतं च सुक्रमशः ॥८॥ याना
सनशय्यावाहनानि दशमेऽपरेऽन्नपानानि ॥ वाहनयोधाः
परतश्छत्रयोदशो भवति युवराजाः ॥९॥ सोयं बलं प्रयानुमंत्र
स्थविनिश्चयश्च तत्परत्तः ॥ परतः पंचदशा द्वे द्रेक्काणे च
तुष्टये रिपवः ॥१०॥ एकोनविंशके सैनिकाम्बुशयने च्वना
निपरतोऽर्थाः ॥ परतोऽस्य दंडनेत्ता सैन्यस्योपद्रवः परतः
॥११॥ सेनाछिद्रं तस्मात्सेनानेताभवेच्चतुर्विंशे ॥ सैन्यारोग्य
सैन्यं चतुष्पदं चक्रमा [illegible] त्रितये ॥१२॥ कार्यकोषः फल
सिद्धयस्त्रये भूमिपास्त्रयेपरतः धर्मक्रियाथयोध्वान्वेनं
पत्रासमाप्तिश्च ॥१३॥ इत्युद्द्यास्मा भावा द्रेक्काणैर्यथा स
मुद्दिष्टाः ॥ सदसत्फलमाद्येश्यं सदसद्युतवीक्षणान्नेषां ॥१४

॥नवभागेतीगमांशोर्वाहनंनाशोविलग्नसंप्राप्ते॥ क्रूरास्वगृहागमनंप्रतापमदु
नाचचंद्रांशे॥१५॥कौजेऽग्निभयंबौद्धेमित्रप्राप्तिर्नागमोजैवे॥भोगविवृद्धिःशौक्रे
वृत्यविनाशोरविसुतांशे॥१६॥यदुदयतिफलंगृहेदृष्टंजनपतितस्यनवांशके
विलग्ने॥शुभभवननवांशकेसहायोरिपुबलभागउपैतियानुरस्त्रे॥१७॥यस्त्रो
नंराशुरस्येद्वादशभागेऽपितत्फलंवाच्यं॥यच्चनवांशकविहितंत्रिंशांशस्योदये
तत्स्यात्॥१८॥बृहद्यात्रायांलग्नभेदाध्यायोनवमः॥९॥ संतापशोकगद
विध्वनस्कंदुःखभेदर्कः कल्यार्थमानबलहार्दिहरोद्वितीये॥हेमान्नविद्रुममणिक्षिति
दृष्टाः त्रितीयेवैरावयबंधुकलहाप्तिदश्चतुर्थे॥१॥पुत्रापदं सुतगृहेऽथनिचार्थसि
द्धिं षष्ठेऽभिवांछितफलानिमरिक्षयंच॥ द्यूनेकलत्रकलहंध्वनसंक्षयंचमृत्युंक
रोतिनिधनेसवितारुजंच॥२॥धर्मेहिनस्तिनवमेसवितार्थदश्च हित्वाथियत्यवि
दितंश्रमकर्मदाता॥रत्नागमंसुबहुलाभगतिंकरोतिकाल्चाव्ययगतःकुतेऽर्थमल्पं
॥३॥लग्नेशशीकलहशोककरोनपूर्ताःस्त्रीवर्जरत्नसुहृदात्मजदःचजदः
कुटुंबे॥दुश्चिक्यगोयुवतिरत्नधनप्रदाताबंध्वाप्तिदःसुहृदितक्षयदः
क्वचिक्वकतूमे॥४॥ अर्थप्रद सुतानयगःसुतशोकश्चमितारितांप्रकुरुतेनमृत्युं १०

चषष्ठे॥ स्तेऽर्थभूयुवतिदोऽर्थविनाशदोऽनुश्चंद्रोऽष्टमेनिधनशोककरः
प्रपातुः॥५॥प्रतीतिसुनर्वमेकुरुतेचकार्यसिद्धिरोक्षयोवियतिवृद्धिरतोऽन्य
थास्थे॥ ऐश्वर्यसौख्यधनलाभमुपैतिलाभेक्लेशक्षयव्ययभयानिचरिःफया
ने॥६॥लग्नेविषाग्निरुधिरागमशस्त्रवाधांभिंध्याद्धलंध्वनगतोर्थकर
श्चपश्चान्॥दुश्चिक्यगोयुवतिरत्नधनाम्बुप्राप्तिंबंधुक्षयारिभयदोहिबु
केमीहिजः॥७॥पुत्रापदंक्षितिसुतःकुरुतेसुतस्थशत्रुप्रणाशमचिरादभगः
करोति॥अर्थक्षयारतिगदार्दनमस्तसंगम्योबंध्वार्थहानिगदमृत्युभयानि
मृत्यौ॥८॥धर्मेनसाधयथर्मगतोमहीजःशस्तोम्बरेरणमुमदःकंदतोपरे
श्चा॥लाभेर्थसिद्धिविभवागमदःप्रयातुर्विनाशपंबहुकरोतिगतश्चरिःफे॥ल
ग्नेऽतिसुखार्थबुद्धिविजयान्प्राप्नोतिवित्तमध्वनेऽर्कं सर्वागमे
तिसहजेकामिनलभेतारिवलान्॥पातालेसायनान्नपानविभवान्पुत्रागा
गमंपंचमेषष्ठेयात्वारिबाधितांशशिसुतेकूरशत्रुयातुर्भवेत्॥१०॥आर्यो
स्थेप्रवरांनाम्बुध्वनप्राप्तिर्बुधेऽर्कोच्युतेकेचित्क्लेशमृषंतितेध्वान
यगतेशंसंतिकेचिच्छुभं॥धर्मेधर्मविवृद्धिरम्बरेतिसिद्धिर्भवेदीप्सिताविं

च्यार्थाप्तिर्यत्नतश्चपरतोरिष्फेचवाच्योव्ययः॥११॥कृतिर्लग्नेऽसार्थसि
द्धिर्द्वितीयेदुश्चिक्यस्थेसुखमार्गिःसुरेज्यो।पातालस्थेधर्मतत्वाभिमानौका
र्यसिद्धौत्वात्मजस्थेप्यसाध्यं॥१२॥षष्ठेजीवेशत्रुरायातिवश्यंकेचित्प्राहु
र्वश्यतांयातिशत्रोः॥विदंत्यस्तेऽरिष्टयोषापश्यासितज्यौप्राराणानहंत्यथा
न्येजगुर्न॥१३॥सुतोत्पत्तिर्द्धर्मसिद्धिश्चधर्मेजीवेकर्मगेऽर्थसिद्धिर्यश
श्च॥लाभेकार्यंवांछितंयातिसिद्धिंरिष्फेप्राप्नोतिश्यतेनेकदुःखैः॥
१४॥वेश्यार्थाम्बरमाल्यभोजनसुखप्राप्तिर्विलग्नेभृगौलाभोर्थे
सहजेनसिद्धत्तिमातःप्राप्नोतिश्रेष्टाश्रुतिं॥बांत्स्यलेसुहृदागमःसुत
जन्हेस्थानार्थमानाम्पयःषष्ठेशत्रुभयात्भवारतिम्मुचकुन्यथात्तोजगुः॥
१५॥दत्वाहित्वियनमस्तगाखविशेयवुद्धिजिदोभार्गवःकार्यसाध्ययत्ते
ऽष्टमेऽथनवमेक्षिप्रंकुरोतीप्सितं॥यातुःकर्मगतःप्रभूतधनदोलाभेजया
र्थप्रदोमर्थेद्वादशगोव्ययंप्रकुरुतेजेशास्त्रोपरैर्द्वादशे॥१६॥वंव्यंवर्थं
चार्कसुतेविलग्नेधनेर्थहानिलभतेकुटुंजेषुगेराणोर्दलंहंतिगत
क्लितीयेचतुर्थगोवंधुभयंपरेभ्यः॥१७॥नार्थस्यसिद्धिःसुतगेऽर्क

पुत्रेरिपूनरिपुस्थेसजयत्यपत्नात्॥१८॥कहमंगोक्षितजश्चदारेविषाग्निशस्त्रा
दिवधोष्टमस्थे॥१८॥धर्मेराधर्मेलभतेसुखंचननिश्रुतिंकर्मफलंचखस्थः॥
एकादशस्थेजयवित्तलाभानमंदेत्यगोनार्थमुपैतियाता॥१९॥प्रायोजगुःस
हजशत्रुदशायसंस्थापापाःशुभाःसर्वगृहेषुपरिहृत्यखस्थं॥सर्वत्रगाःशुभफलंज
नयंतिसौम्यास्त्पापकोपसंस्थममरागृहंजिगीषुं॥२०॥केचित्प्राहुररिव्यास्ता
सहजस्थानानिहित्वाभृगुःश्रेष्टश्चंद्रसुतोत्यधर्मसहजव्युनस्थितोनेत्रः॥
चंद्रोलाभसुतार्थधर्मसहजव्योमस्थितःपूजितोजीवःसर्वगतोमतोपिथिकंद
तोनेष्टोत्पषटव्लिपाक्रित्त॥२१॥एकीयपक्षेपिहिकैश्चिदुक्तंभृगुस्तो
भोत्पात्मजलाभचारे॥चंद्रक्लिबष्टायदशास्तसंस्थोबुधोस्तलग्नाय
सुहृद्व्ययस्थो॥२२॥इहयात्राप्रागहस्थानबलाध्यायोदशमः॥१०॥
॥सौम्यासौम्येव्येतस्गुनारिस्थेशुयत्फलंप्रोक्तं॥तत्समकालम्यान्ता
नांफलंवैष्म्यादनेकांतं॥१॥होराविदोजगुरिदंसुताववलोदशाधिपा
रिष्व॥अशुभफलदश्चासांप्रतमुदयेसौमेपिनेष्टफलः॥२॥सांप्रतंशु
भदःसुतोबलान्वितोपोदशाधिमित्रंच॥पापोपिसशुभदःस्याच्छोकः
शास्त्रोदितश्चात्र॥३॥सौम्योप्यनितरिरभावफलोनयोज्यःपापोप्य

स्यांश्च तफलो रिपुनिर्जितश्च॥ पाकाधिपासुहृदनष्टकवर्गशुद्धः स्वपलोफ लूपो
लश्च दिनभांश विधिस्तथा स्यात्॥४॥ सौम्यां दशाधिपं लग्ने संस्थामि
च्छंति केचिदाचार्याः॥ पापं चोपचयस्थं न विलग्नेनेत्र श्लोकौ॥५॥ सौ
म्यगृहेषु लग्नेषु शुभमेकांतनिश्चितं॥ पापग्रहोदये यातुः संशयः स्वशो
भनं॥६॥ तस्मात्क्रूरदशानाथं यातुर्वीर्यगुणान्वितं॥ कुर्यादुपचयर्क्षेषु
न विलग्ने कथंचन॥७॥ तच्च विरुद्धं तेषां कथमन्यदशासु दास्यनेस फलं॥
॥एवं फलस्य नाशो व्रजति सर्वस्य फललिप्सोः॥८॥ तस्मान्नैकांतेन लि
जातकमवलोक्य निर्दिशेत्सदसत्॥ श्लोकौ वृत्तं चेदं प्राह मनिथोव मिश्रो
सिष्ठश्च॥९॥ रक्षका वर्द्धकाश्चैव ये स्युर्जन्मनि नायकाः॥ तान्पा
पानपि निःशंको यात्रालग्नेषु योजयेत्॥१०॥ शुभाशुभफला योगा
जातके येषु दारुणाः॥ तानयथायोगपुरुषप्रयाने स्वपि योजयेत्॥११॥ हो
रागतः स्वभवने यदि सूर्यपुत्रो मेषोपगो वनिसुतः स्वगृहे शशांकः॥ शुक्रस्थु
लाच्चगतो मिथुने बुधश्च सिंहे रवीर्यदि गोदवजन्म वियातः॥१२॥ ज
न्मसमये शशांकदृजे पिपन्चये स्थिता ग्रहाः केचिदत्त॥ ते सर्वे नाना

१ एकोपि चक्रोपगतो नराणां शुभोशुभा पाविवतु हायस्थः॥ वर्गेपि वा स्योदयगो विनाशं बहुप्रकारं कुरुते च मानं॥ १८ स्वसुतस्था
नी सूर्यः तीज स्वर्ण प्रामोदरो लग्ने ॥ अवशेष स्थानगतो वधवंधो रोगदः क्लिष्टः॥ पंक्ति ८

रव्याः क्रूराः सौम्यैः समाश्चित्याः॥१३॥ योपस्य दशमगृहगाः सत स्ववश्य
स्तु भवन्ति नियमेन॥ यश्चाप्यपत्नी फलस्य संभवति रक्षोसगतस्य॥१४॥ उ
पचयगृहोपयाताः परस्परं कृतिनास्तु नानसमाः॥ ज्ञादौ प्रकीर्णकाख्या की
येचोदिताकाख्याश्च॥१५॥ जन्मेश्वरलग्नगयोर्यः शत्रुर्लग्नगः स सौ
म्योपि॥ कुरुते देहविपत्तिं क्रूरोपि शुभं तयोर्मित्रं॥१६॥ भवनपः कारका
तानसंज्ञांस्व जन्मलग्नाधिपयोः शुभोपि॥ करोति लग्नोपगतः स यात्रो तु
र्यं विनाशं बहुप्रकारं॥१७॥ पापोपि लग्नोपगतो नराणां शुभप्रदः का णां
यातं रकतानसंज्ञो॥ तस्मात्प्रयत्नादिदमेव चिंत्यं यियासुना कारकतानवा
पान्त॥१८॥ उडुपतिरुदयं प्राप्तः सर्वस्थानोगः प्रधानगुणां॥ कुरुते रिपु
प्रवृद्धिं दीप्तिविनाशं विख्याते च॥१९॥ स्थानेर्कसुतस्य कुजो लग्नस्थो
रिपुविनाशजयदाता॥ शेषस्थानोपगतः क्षितिसुतः त्वार्थनाशकरः
ने ॥२०॥ रविशशिभौमस्थाः शुभमनर्थदो लग्नगः शशांकसुतः॥ भृगुसुत
गुरुमंदानामभिषेकजयार्थदीप्तिकरः॥२१॥ जीवो भृगुश्चंद्रसुतो स्था
नेष्वनयोर्धनाशकः प्रोक्तः॥ तत्परिशेषस्थाने स्ववनिसुहृद्विवृतज
२३। मदाता॥ सौम्यस्थाने शुक्रो वलहार्दिकरोर्थ भूरिहंता च॥ स्थानेपि

रिःभेशारोःमनिलज्वरशत्रुकोपकः॥२३॥अर्कस्थानेमंद्रोलग्नस्थप्री
तिमोत्थलाभकरः॥नेष्टोन्यस्थानस्थश्चेत्तावलवानहार्दिहरः॥२४॥
वि.त्र| सर्वत्रुननयस्वस्थानस्थोध्वनांगविनाशकृत्तुंहिनकौर्लोः स्थिरत्नाप्तिं | स्त्री
नरेश्वर्तारविहि॥अवनितनयःसोन्यस्थोदु-पियण्णवर्णाबुधः सुरगु | भा
हरध्योभोगप्राप्तिंकरोतिजयंसितः॥२५॥योस्तंयान्तुदयमथादक्षिणामा
र्गास्थितसहस्रांशोः॥कुरुतेगृहःसलग्नेयोऽधनांक्षयंयान्तु॥२६॥
तिमकरसोतरतोदर्शनमायाति योग्नहस्तंवा॥मध्यत्तुवामलग्नेय
तुकुस्मांवरणांनरः॥२७॥निमतिगतिच्युतिवरणप्रमारतावेक्लान्यमृच्य
तेविकृति॥ विकृतिस्थोलग्नगतोनशुभःशुभदःशुभावस्थः॥२८॥पा
म्पितमोज्ञः अवरोरविस्तु जातोविषाविशुतितव्यपुष्पे॥पोष्या
प्पभागिभोगेकृत्तिकाधुमंदारवागीशशिशिरिंदुजन्मा॥त्रिविध्योपाता
भिहतेवलवक्रहपीडीतेसैव्यस्पर्शे॥यात्रायांलग्नगतःसवार्जनी
योनुकूलोपि॥२९॥पाकेश्वराधिमित्रेतवर्गेवाविलग्नगेयानु॥
स्वपमरिहगेतिचश्यंप्रयातशीरःसर्वभौमोपि॥३०॥पाकेश्वरारिल
ग्नेवर्गेवातस्यमृत्युतिर्गछन॥विनिहतसहएनराश्वशत्रोरायातिव

श्यतं॥३१॥मृत्युर्थयोधवाद्यानिमन्त्रिमार्गेनैधनमनांसिकर्मा
मसविवाश्योदयादपउकीर्तिनामावा॥३२॥यात्राफलेचतुर्थे | त्रा
मित्रेशात्रवःप्रमादश्च॥शुभपापग्रहयोगाःशुभाशुभंनिर्दिशेदेषां
॥३३॥सत्पान्चार्यस्यमतेविवलःशाहनःशशिप्रयानेषु॥द्विर्वीर्योनः
केवलमिंदुःशस्त्रइतिजगुरन्ये॥३४॥यदेवपस्योदयसंस्थितस्य
फलंप्रमानेदसदसत्प्रविष्टुं॥तदेवतस्यारिविलग्नमाहुर्यात्तुर्जस्य
वर्गेचविलग्नसंस्थे॥३५॥बृहद्यात्रायांउत्सर्गोपवादाध्याये
एकादशः॥११॥ ॥ ॥व्यसनंप्राप्तोमहदव्यतिपातेनिर्गतोथ
वे] वाम्भृत्युं॥वैद्यातिगमनेत्मेवत्रिंहस्पृशिसमुपदिशान्येवं॥१॥नाव
मरात्रेयायादोषस्तत्राधिमासके च समनं॥रैन्यपन्नयुगसमा
प्तोनविजयकांक्षिनःप्रवसेत॥२॥स्वक्षेशदशाधिपयोर्मित्रो
दासिनशत्रुभांशभवाः॥तत्पाकभुजश्चोक्ताविजिगिषोर्मित्र
पत्रा:| मध्यमाहै॥३॥रिक्तानिष्टदशोऽरिनियमाद्विजगीषुना
समुच्छेदा॥अवरोहिदशाःपीडपःकर्येतत्व्यजत्यारोहा॥४

DR. BHAU DAJI MEMORIAL
DR. BHAU DAJI MEMORIAL

स्यात्तेहि न सद्दृशाहरणोऽभियोग्यसंख्यानेन्तेभू प तेन्याम स्वशुभैर्ग्वा
मन्नदशाः शुभैश्च पाके न संदध्याते ॥५॥ आरोयानविपर्यविग्रह त्था
रोहिणी शुभैः स्वदशा ॥ आसिनयच्छाशात्रुः शुभैश्च पाको विदुरस्य
॥६॥ आरोहिशुभैश्च दशा पाकपतौ बलयुतेन्च भूपालः ॥ यायान
द्विपरीतं द्वैधीभावंतु मिश्रदशाः ॥७॥ रिक्तो पहतादशायां जन[illegible]
नाथशत्रुपाके च ॥ स्वदशेशाकारकस्थः संश्रपनियोन राधिपतिः
॥८॥ उपचयपक्तनुजैं द्विशे बलवति कंटकशेच दृश्यतो ॥ स
न्नतापिनदिबलान्विते द्विस्थिगतोच लग्ना संस्थिते ॥९॥ ज
न्मोदयपौ बलान्वितानुपचयकं टकगौ शुभग्रहो ॥ क्रूराविपिनि
त्यमवृत्तो सौम्यैरेवसमावुदाहृतौ ॥१०॥ स्वदशाधिपजन्मलग्नपाः
संध्याकोपिगतानशोभनः ॥ परिहृत्य मितार्कनंदनौ मध्यास्तौ सम के
राद्विनिःसृता ॥११॥ परस्परं शुभकुजौ रविंदुत्री कोनेमौ भार्गवलो
हितौ च ॥ फलप्रकृतदशेषमेव विनाशपशुमाद्यदिशांनयंतां
॥१२॥ रिपुदिवशो यस्य भवेत्सौम्योपि सलग्नोन शुभदाता ॥ पापो १४

पिष्टं जनमित्रं स्वदिने विलग्नस्य ॥१३॥ बलिनः कंटकसंस्थावर्षा
धिपमासदिवशाहोरेशाः ॥ द्विगुणा शुभाशुभफलदापरतः स्यात्तो
न्नहायातु ॥१४॥ यात्रा जसिंहतनुगे विगतेवरिष्ठा मध्याशने श्वर
वुधोशान सग्नेहसु ॥ भानौ कुलीरऋषवृश्चिकगेति दीर्घा सस्तास्तु
देवलमनेध्वनिपूष्टतोर्काः ॥१५॥ सतांगलदशा सौकेपरावराम
ध्या षड्वर्ग से शुध्यो ॥ न्युफे लग्नात काल्लिक विलग्नतिं करगोदयः
॥१६॥ उत्तमफलयात्रा त्रिकोणातुंगोपवेश्यसौम्येषु भध्यास्वमि
त्रभवनोपगेषु निःसारिभद्धध्मा ॥ मध्याध्रमाध्रमोत्मासमध्याधो
ध्रमात्मो कुष्टो भध्यो मा च षोडशयात्राविदामिष्टा ॥१८॥ दिव
र्गविलोमगो हतेसंध्याकोपिगतेविदीधितौ ॥ शुक्रे प्रवसन्न[illegible]
शेयातिवुधेच विलोमसंस्थिते ॥१९॥ अनुलोगतेशशांकजे शु
क्रेचैवमपिव्यवस्थिते ॥ पयादावि शीकितोऽपरेः कथिोप्यांगीर
सोपथ्ये हुजः ॥२०॥ [illegible] आक्रंदसारि दिनमध्यगोर्कः पौरःपु
रस्तादपरश्च यायि ॥ आक्रंदह कुर्जुहमंदसौम्यपौराः स्मृतायापि
नइत्यतोन्यः ॥२१॥ यापिग हि विपर्जयो पपन्नेः कोरिप्र यानेप्र

यदं जि व्यन्ते॥ सत्यं तथापि किंतु विशेषमाह स्तोभूपतेः सफलादाज्ञैयदिषु॥२२॥ दृष्टे
सन्नाहं कर्मनिष्ठं सुरारौ वैतालिंयपाद दंभौ चहित्वा॥ शास्तो राहुस्त्रियाक्रमोपमा
नो याति यशाः स्वल्पतापश्च केतु॥२३॥ सामुंगुक्रौ बृहस्पतीदीनकरौ वक्रश्च दंडेश्च
रौभदस्पिंडुजराहुकेतुरविजादानस्परक्तो चरः॥ अर्कादादाविकं यमाभिजवलं भार्गवज्ञा
नैर्मैत्रं रिपुदेशमौलवलपालकं दुष्णागीष्पतः॥२४॥ यतो पन्ने दिवशाकरौ दुनाप्यथो
स्ततो व्रजेद्रिपुनिव्यभायपार्थिव॥ अथायनेन युगपदेकसंस्थयो र्बुनक्तयोरवि
शशिनो व्रजेत्तदा॥२५॥ बृहद्यात्रायां मिश्रकाध्यायो द्वादशः॥१२॥०॥ दक्षि
णापार्श्वस्पंदनमभिध्यस्पत्तन्फलक्षमो वामे॥ पृथ्विनिलाभशिरसि स्थानविवृद्धिर्लल
टेस्यात्॥१॥ नुनाशिकांतरे प्रियसमागमो भृत्यलब्धिरक्षिणासो॥ दृक्प्रयंतेऽ
पू. र्थाप्तिः दुर्वैरोपात्रचोत्कंठा॥२॥ मोषिनसम्यकदंडेदकचरमाधश्चसंगरे विज
यः॥ अर्वशोच्चहितश्चचरां नाशामा प्रीतिसौख्यं च॥३॥ चरोतरौष्ठेपोप्रीयसमा
गमविजयोगलेच भोगाप्तिः॥ अशेभोगाविवर्द्धिर्वाहाविष्ठनसंयोगः॥४॥ हस्ते
थोप्तिः पृष्ठेप्राजयोवक्षसिस्मृतो विजयः॥ प्रीत्युत्पतिः पार्श्वेस्तनेत्पपूर्वाविषयल
ब्धि॥५॥ कट्याश्चलपरमोदस्याशंशः प्रकीर्तितो नाभौ॥ हंते कोशाविवर्द्धिः
क्लेशो हृदये र्थपर्यंतः॥६॥ वाहनलाभस्फिग्ध्यायुवेपनेयो षिदागशिशमे॥सु

ष्केतन मोत्पतिर्वस्तावंतः प्राभ्युदयः॥७॥ पृष्ठेत्त वोर्दोर्भिः पुरतश्चवलनेतु शा
न्विवहितस्लब्धिः प्रचलतियानुसंधावरिसंध्यानं वलवदुक्तं॥८॥ देशैकदेशना
शो जंघायां पानलब्धिरच्युपरि॥ अध्वगमनेस्लाभं चरणतले स्पंदमानेतु॥९॥
वरणापि टकनिलत्नो नमस्कारपरस्त्वेवनिर्दिष्टाः॥ कडूयनेन हपत्ते दक्षिणापार्शो
जयमाप्नति॥१०॥ विरहयात्रायां देहस्पंदनाध्यायस्त्रियोदशः॥१३॥०॥ पृष्ठ
मो देवविदाविकाच्च सुपह्वरे नराधिपत्तिः॥ रिपुनिध्यनं प्रशोध्यानं प्रतिभव
ं नोकिंमनः कुरुते॥१॥ बूयात् सत्वेन मममनः प्रोत्सहते हर्षयेत्तनश्चैव॥ चित्तानु
कूलता सिद्धिरलक्षणं तत्र च शोकाः॥२॥ शुभाशुभानि सर्वाणि निमित्तानि पुरे
ता/ कतः॥ एकतस्तु मनः शुद्धिस्तद्विशुद्धं जयावहं॥३॥ कश्चिरं न लभेत निमित्तं गमना कश्चि
नुगं॥ नत्वेवंतु मनोर्थे वीरे शाप्यनमन्यते॥४॥ निमित्तानुचरं सुखं मंदेहेंद्रिय
महचारं॥ ततो हेत शरीरस्थं त्रिकालफलविनूर्णां॥५॥ प्रियतेन मनोऽनर्थेनाहि द्धा
वभिनंदति॥ तस्मात्सर्वात्मनायातुरनुमेयं सदामनः॥६॥ बृहद्यात्रायां चित्तशुद्धिर्नामा
ध्यायश्चतुर्दशः॥१४॥०॥ यात्रार्थी च समाहा दृष्टकसाहामकं त्रहं पूर्वं॥ त्रि |=य
ना/ हमथाविज्ञयस्नाने वृहयज्ञः सप्तमे दिवशे॥१॥ पक्कामममांसदधिफलकुस्मास ते/ सुमा
मि: वपापसप्ततिसरा मिः॥ मूलकभक्ष्यैर्गव्यैर्गुडलामुख्यैः तथाप्यूपैः॥२॥ सांमयसास ष

सान्निध्यमुहितानाप्नपुरःसायुधीयपरिचारः॥ यायानगरस्य तुष्य यमुक्तोव
स्त्रोत्तरियागः॥३॥अर्द्धनिशायामुपदयतिसौम्येवक्त्रे यवा॥तदशेवादद्य
दवलिंदशस्यप्पाशासुप्रोहितकर्मशः॥४॥आचर्तयेत्पुरोध्याकृतांजलिः त
त्रत्रहृद्ब्रह्मा विस्री॥कुष्मांडमहारोहिरा कुवेरहृदस्मान्यतः प्रपठेत॥
५॥ द्वारस्त्रिकचत्तुष्काद्दपुरिनिष्कुटवासिनः॥महापथनदीतीरगु
हागह्वरवासिनः॥६॥विश्वरूपामहासत्वामहात्मानोमहाव्रताः
॥ग्रह्यमाप्रतिगृह्णनिध्यमुपहारंनमोस्तुवः॥७॥सपुत्रामात्यभृत्यो
ऽयंसदारश्चैवपार्थिवः॥स्वधानियोहितेन्चास्मप्रयत्नध्वंसमाहि
ताः॥८॥एवमुक्त्वाततस्त्वर्घ्यंप्रमध्येभ्यप्रदापयेत्॥सावित्र्याथ
दित्तेतस्मिन्तस्मूपहरेद्वलिं॥९॥ममेस्येंद्रवहराग्र्यैदशविह्नु
पावकगृल्मिणां॥ लंधारक्षपिशाचानामसुराणांतथैवच॥१०॥
येषुभूतगणाणांतेभ्योनमोस्तिच्चन्नुयात्तुनः॥सन्नद्धाः स्वपिःप्रहर
रोरिसेनाचथ्याङ्गना॥११॥चमूसेनेताअनुयांतुपृष्ठतोविचित्रार्था
लमाभरणामदोद्धकटाः॥विचित्रवस्त्राजनिःस्नाक्रीटिसूना
करालंबोद्रकुब्जवामनः॥१२॥ निवृत्यपात्रःपुनरस्यहहविो १६

विजीत्यशत्रूनभवतांप्रसादतः॥अतोविसिर्जवद्वविनामुत्तमंबलिं
करिष्यविहिनोपपादितो॥१३॥अनर्चितास्तेनपतिंसुवाहनेविना
शमेतिक्षपयंतिवान्नमूः॥सुपूजितासिद्धिकराभवंतितेप्रबाध्यका
शत्रुगणस्यचाहवे॥१४॥क्षराम्यष्टिभागामात्रेप्रयतोनृपतिर्विसि
र्जयेत्प्रयाने॥ देवरसपुरोधोम्यामावेदितमंगलोयायात्॥१५॥
बृहद्यात्रायांग्रहिकोनुष्टानोऽध्यायःपंचदश॥१५॥छ॥॥

१७

१८

33

पूतैः स्नातोन्मुखस्याऽवनिपस्य कार्या ८ श्वेतस्य वृषभस्याथ वा वृषस्य चर्मोत्तरे व्याघ्रमृगेंद्रयोर्वा तत्स्थस्य कुर्यान्मनुजेश्वरस्य जयाभिषेकं
विधिवत्पुरोधाः ९ कुमान्महीरौप्यसुवर्णकुंभैः क्षीरस्य दध्नोद्विषाश्च पूर्णैः स्नायाच्च तोयैः सहसप्तमृद्भिः पश्चाच्च सर्वौषधिगंध
तोयैः १० पारजनंप्यमहारौहिणकुश्माण्डकुबेरहृदयरुद्रगणैः अभिषेचयेन्नृपतिं पुरोहितोऽस्मिन्समृद्धाच ११ द्वात्रिंशतं षो
डश वाऽप्यथवाष्टौ घटप्रमाणं मुनिभिः प्रदिष्टं स्नातस्त्वलंकारमपास्य पूर्वं नवं विदध्याद्द्विजमंत्रपूतं १२ मागधवंदिसुहृद्द्विजसूतैः रभिन
तवाक्कृतमंगलकुशलः चर्मसु चोपविशेदभिषिक्तः पृषतगजेंद्रबिडालवृकाणां १३ गृहीतधूपांवरमाल्यगंधस्त्रिर्भ्रामयित्वापरिचो
यभीश्च वामेऽस्य पार्श्वेऽग्रत आस्थितो वा प्रतिपवातं जुहुयाद्धुताशं १४ गोरोचना लानि सर्पिर्व्रीस्नीं सदूर्वा सितसर्षपाश्च
आसेव्य सर्वाणि यथोपदेशं भक्त्या द्विजान्स्वस्ति च वाचयित्वा १५ सौम्येन यायात्फलपुष्पपाणिर्द्वारेण पश्येन्न च पौरुहूतं प्रागुत्तरे द
क्षिणपादमेवं कुर्वन्नृपः सर्वरिपून्प्रशास्ति १६ वृद्धयात्रायां विजय यः सप्तदशः ३०९ ग्रहयज्ञमतो वक्ष्ये तत्र निमित्तानि
लक्षये दैवं भंगो मानो नायादिग्भ्रष्टा याभृमिद्धिश्च १ नगरपुरोहितदेवीसेनापतिपार्थिवक्षयं कुरुते प्राग्दक्षिणपरोत्तरमध्य
मभागेषु यावि कल्ला २ तत्रार्चा ताम्रमयी सवितुः पालाशिका शुभ्रस्त्रुक्समिधः आकृष्णेनेति मंत्रो रक्ता गंधाः सहागुरुणा ३ मा
या गतसीतिलाः श्वकसमुद्गचणकान्विहाय भोज्यविधिः वकुलाऽर्कागस्त्यपलाशशाल्मलीकुसुमपूजा च ४ अस्रशनाम्मितेभ्यो वि
प्रेभ्यो दक्षिणाहिताग्निभ्यः देया वृषकनकमहीमहस्त्रकिरणमुद्दिश्य ५ ५ न्यग्रोधात्त्वीक्समिधः स्फटिकाद् चीचशीतगोः कार्या
शैलेयकनगवर्ज्या गंधाः कुसुमानि च सितानि ६ गोधूमशालिनावरखण्डगोपयः पूर्वमशनमथ मंत्रः आप्यायस्वेति भवेच्चातु
र्वेदाय दद्याच्च ७ मणिमुक्ताक्षौमहिरण्यसंयुतां श्वेततुल्यवत्सांगां रजतशफविषाणां क्षीरिणां चतुर्हिनांशुमुद्दिश्य ८ चं रक्त
करवीरसमिधो रक्ता गंधाश्च चंदनात्प्रतिमा मंत्रश्चाग्निर्मूर्द्धेत्यशनं गुडयष्टिकाग्र्यं ९ ताम्रकनकप्रवालोर्णिकानि देयानि दक्षिणा चा
स्य उद्दिश्य धरातनयं द्वौ विभ्यो व्रतस्थेभ्यः मं १० मंत्रश्चोद्बुध्यस्वेत्यादि प्रतिमा च युक्तिलोहमयी स्त्रीक्समिधश्च मधुकाद्यथवा चांद्रेर
पामार्गात् ११ युक्तिप्राया गंधाः कालीयककुंकुमप्रियंग्वाद्याः कुसुमानि मालतीवकुलतिलकमदयंतिकादीनि १२ भोज्यमसुरंतल
शालिमुद्गचणकादि दक्षिणाश्चतरः सरजतमणिर्व्रतिभ्यश्चांद्रेरथर्वणेभ्यश्च बु १३ अश्वत्थीर्जुनसमिधः कनकार्चा त्वग्विवर्जिता
गंधाः पीतकुसुमानि गुरोर्भोज्यं तिलमाषमुद्गचणकानि १४ बहृच्प्रणकवर्णमध्यमवयसं तुरंगमं दद्यात् शृंगीसुवर्णयुक्तं वृह
स्पतेऽतिगुरोर्मंत्रः वृ १५ रजतार्चा मदनीया गंधाः कुसुमानि चित्रसुरभीणि पनसोदुंबरसमिधो भोज्यं दृष्यं च भृगुसूनोः १६ अ
न्नात्परिस्रुतो मंत्रो दक्षिणा स्त्री कर्कशास्वलंकारा अध्वर्युभ्यो देया द्वात्रिंशाद्यस्तदन्येभ्यः भृ १७ शालसमीस्त्रुकसमिधः शन्नोदेवीरि
ति भास्करेर्मंत्रः लोहार्चा शैलेकमुस्तकश्चुंत्युत्कटा गंधाः १८ गिरिकर्णिकातसीस्पंदनांजनादीनि कृष्णपुष्पाणि अशनानि कृस
तिलमाषचणकनिस्पापमुख्यानि १९ प्रेष्यामतीतवयसां त्र्यंजनसीमकृष्णलोहयुतां दद्यादुद्दिश्यार्किं वृषलीपतिवृद्धमूर्खेभ्यः
श २० वैभीतिक्यः समिधो राहोर्मेऽथवा भवे दूर्वा मंत्रकयानश्चित्रपूर्वकोऽर्चा च नागमयी २१ उद्दिश्य सैंहिकेयं महिषं प्रतिपादये
त्सुवृद्धेभ्यः विप्रेभ्य इतियदिन्यत्तत्सर्वं सर्पपुत्रसमं २२ केतोः कांस्यप्रतिमा केतुं कृण्वन्नकेतवे मंत्रः आरण्यकुसुमपूजा स्त्रुक्समिधः
खदिरकुशमय्यः २३ मांसौदनमशनं त्वलवं धुवर्णमध्यदक्षिणा देया प्रहरणफल्गुद्रव्याणि चैव केतुं समुद्दिश्य २४ वृद्धयात्रायां ग्रहय

ज्ञाध्यायोऽष्टादशः ३३३ ⁘ कृत्वैवं ग्रहपूजामृत्वानतश्चाग्निलिंगयात्रुहुयात श्लोकांश्चासि [illegible] कश्यपमुनिचोदितान्वक्ष्ये १
ततोऽप्रतिरथं कृत्वा यात्रालिङ्गं च यद्भवेत आयुष्यमभयं चैव सर्वं चैवापराजितं २ शर्मवर्मगणं चैव तथा स्वस्त्ययनं गणं एतान्पंच
गणान् हुत्वा संस्थाप्याग्निं यथाविधि ३ भूतभूतेति च गणं यत्ते च व च गैंद्रो गणास्तथा चान्द्रो मंत्राशीः सूक्तमेव च ४ भूयोभूय म ७
स्तथा ज्वालां संस्पृश्य पुरोहितः स्पृशेच्च नृपतिं मंत्रैरुच्चैर्ब्रूयात्पुनः पुनः ५ चक्षुर्दिः प्राणदश्चासि वर्गोदश्च भव प्रभो अनाधृष्यतं श्चासि
यथा त्वं हव्यवाहन ६ शत्रवाणां तथा राज्ञाप्यनाधृष्यो भवत्वयं हूयमाने निमित्तानि वक्ष्याम्यहमतः परं ७ कंपोत्कासविजृंभणप्रचलन
स्वेदाश्रुपाताः युतं गात्रं घ्यं च पुरो धमः स्मृतिविपच्चानिष्टमन्यत्स्वशुभं आज्यं केशपिपीलिकामलयुतं मत्वावलीढं च यत्तन्वेष्टं शुभमन्व
योमकरणाद्द्रव्याण्यनूनानि शा ८ उत्थाय स्वयमुज्ज्वलार्चिरनलः स्वाहावसाने हविर्भुंक्ते देहसुखः प्रदक्षिणगतिः स्निग्धो महान्संहतः नि
र्धूमः सुगतिः स्फुलिंगरहितो यात्रानुलोमो मृदुः कुंदेंदीवरकांचनद्युतिधरो यातुर्जयं शंसति ९ इष्टद्रव्यघटातपत्रतुरगश्रीवृक्षशैलाकृतिर्भेर्यब्दो
दधिदुंदुभीभशकटस्निग्धस्वनः पूजितः नेष्टः पोक्तिविपर्ययो हुतवहः सिग्धोऽन्यथापीष्टदः सव्येऽगो नृपतिं दहन्नतिहितः शेषं च लोकाद्वदेत् १०
बृहद्यात्रायामग्निलक्षणाध्याय एकोनविंशः ३७३ ⁘ बृजेद्दिगीशं हृदये निवेश्य यथेंद्रमैंद्र्यामपराश्च तद्वत् सुपुष्पमाल्यांवरभृन्नरेंद्रो विस
र्जयेद्दक्षिणपादमादौ १ सितातपत्रो मणिरत्नशोभः प्रधूयमानैः सितचामरैश्च जयस्वनापूरितराजमार्गो द्विजेंद्रमंत्राभिविवृद्धतेजाः २ क
ल्याणनामसचिवाप्तजनायुधीयदैवज्ञविप्रजनकंचुकिमध्यसंस्थः द्वात्रिंशतं समुपगम्य पदानि भूमौ प्रागादिनागरथवाजिनरैः प्रयायात् ३ वृ
हद्यात्रायां प्रस्थानिकाध्यायो विंशतितमः ३७६ ⁘ माभूत्प्रसंगादतिवि त्रगजाश्वकुलक्षणदर्शनेन निमित्तमात्रं कथयाम्यतोऽहं प्र
याणकालोपयिकं नृपाणां १ ताम्रोष्ठतालुवदनाः कलविंगनेत्राः स्निग्धोन्नताग्रदशनाः पृथुलायतास्याः चापोन्नतायतविगूढनिमग्नवंशास्तन्वे
करोमचितकूर्मसमानकुंभाः २ विस्तीर्णकर्णहनुनाभिललाटगुह्याः कूर्मोन्नतैर्द्विनवविंशतिभिर्नखैश्च रेखात्रयोपचितवृत्तकराः सुवालाधन्याः सु
गंधिमदपुष्करमारुताश्च ३ दीर्घांगुलिरक्तपुष्कराः सजलांभोदनिनादवृंहिणः वृहदायतवृत्तकंधरा धन्या भूमिपतेर्मतंगजाः ४ निर्मदाभ्य
धिकहीननखांगान् कुब्जवामनकमेषविषाणान् दृश्यकोषफलपुष्करहीनान् श्यावनीलशवलासिततालून् ५ स्वल्पवक्त्ररुहमत्कुणषंडान्हस्
तिनीश्च गजलक्षणयुक्तां गर्भिणीं च नृपतिः परदेशं प्रापयेदतिविरूपफलास्ते ६ दंतमूलपरिणाहदैर्घ्यं तां द्विः प्रमुच्य परतोऽस्य कल्पयेत् श्याव
पूतिमलरक्तदर्शनं पापसत्त्वसदृशं च पापदं ७ पार्थिवोपकरणाकृतिं यदा चिन्हमुद्वहति कल्पिते रदे श्रीजयार्थबलवृद्धयस्तदा स्निग्धशुक्लरुचिरा
स्तु शोभनाः ८ दक्षिणेऽशुभमतीव शोभनं पापमप्यतिविरुद्धमन्यतः याप्यता भवति तद्विपर्यये विस्तरोऽन्यमुनिभिः प्रकीर्तितः ९ मूलमध्यदश
नाग्रसंस्थिता देवदैत्यमनुजाः क्रमात्ततः स्फीतमध्यपरितपलवं फलं शीघ्रमध्यचिरकालसंभवं ९ दंतभंगफलमत्र दक्षिणे भूपदेशबलविद्रवप्र
दं वामतः सुतपुरोहितेभयान्हंति साटविकदारनायकान् १० आदिशेदुभयभंगदर्शनात्पार्थिवस्य सकलं कुलक्षयं सौम्यलग्नतिथिभादिभिः शु
भं वर्द्धतेऽशुभमतोऽन्यथा भवेत् ११ क्षीरमिष्टफलपुष्पपादपे व्यापगातटविघट्टनेन वा वाममध्यरदभंगखंडनं शत्रुनाशकदतोऽन्यथापरं १२
स्खलितगतिरकस्मात्त्रस्तकर्णोऽतिदीनः श्वसिति मृदु सुदीर्घं न्यस्तहस्तः पृथिव्यां द्रुतमुकुलितदृष्टिः स्वप्नशीलो विलोमो भयकृदहितभक्षी नैकशोऽसृक्
सकृच्च १३ वल्मीकस्थाणुगुल्मक्षुपतरुमथनः स्वेच्छया हृष्टदृष्टिर्यायाद्यात्रानुलोमं त्वरितपदगतिर्वक्त्रमुन्नम्य चोच्चैः कक्षासन्नाहकाले जनयति च मुहुः
शीकरं वृंहितं वा तत्कालं वा मदाप्तिर्जयकृदथ रदं वेष्टयन्दक्षिणं च १४ बृहद्यात्रायां गजलक्षणेंगिताध्याय एकविंशतिः ३७० आवर्तसत्त्वद्यु
तिवर्णजातियानस्वरांगादिगुणोपपन्नाः संक्षेपतोऽश्वा विजयाय राज्ञामावर्तलेशोपनयोऽयतोऽयं १ अश्रुपातहनुगंडहृद्गलप्रोथशंखकटिव
स्तिजानुषु मुष्कनाभिककुदे तथा गुदे सव्यकुक्षिचरणेषु चाशुभाः २ ये प्रपाणगलकर्णसंस्थिताः पृष्ठमध्यनयनोपरिस्थिताः उष्ठसक्थिभुज
कुक्षिपार्श्वगास्ते ललाटसहिताः सुशोभनाः ३ वालाविकरणहेषितधूमज्वालादिचोद्यमेलक्ष्यं तुरगाणामंत्रयाः प्रक्षिप्ताविष्णुगुप्तकृताः ४

तत्रोत्सर्गोऽसन्नेपश्चिमभागाश्रये ज्वलनमेषां नेष्टमितरत्र शस्तं वामेतरपार्श्वयोस्तद्वत् ५ समभमन्यत्पदकेशरपुच्छेषु ज्वलनदहनकणधूमाः
राष्ट्रभयरोगसंभ्रमसत्त्वचक्रापमर्दनकराः ६ प्राकफलतुल्यं पृष्ठे जघने वालेषु चैव निर्दिष्टं अंतःपुरप्रकोपो मेढ्रज्वलने सधूमे वा ७ नित्यं च
वालकिरणे दाहज्वालास्फुलिंगकणधूमाः स्कंधासनांशदेशे वधाय बंधाय चरणेषु ८ वक्षोक्षिललाटभुजेष्वश्वानां हेषतां वदनेभ्यः ज्वालो
त्पत्तिर्जयदा धूमोत्पत्तिः स्वामिनोऽभावाय ९ नासापुटाश्रुघातप्रोथशिरोलोचनेषु रजनीषु विजयाय प्रज्वलनं ताम्रासितहरितशवलानां १०
विजयाय सर्वदैव हि सुशुक्लशुक्लवर्णयोर्ज्वलनमेतेषु एवं च यथासंभवमन्यष्वपि वाहनेषु फलं ११ इष्टानिष्टव्यंजकमतः परं हेषितं समव
धार्यं तत्र प्रसारिताचलशिरोधरो द्रुतमिष्टफलं १२ प्राशांतवक्त्राणामुच्चैः स्निग्धानुनादि गंभीरं द्विजपूर्णभाजनेष्टद्रव्यस्रग्गंधसुरभु
तैः १३ खलिनान्नपानवर्मसाम्युपकरणाभिर्द्धीदीनामेषां सर्वार्थसिद्धये त्स्याद्दक्षिणपार्श्वविलोकयतां १४ संध्यासु दीप्तदिङ्मुखसंभ्रम
गाढप्रनष्टनिद्राश्च हेषंतो भयजनना वधबंधपराजयकराश्च १५ वक्रिकृतवालधयो दक्षिणपार्श्वानुशायिनो नेष्टाः वामचरणैः क्षितितलं
घ्नंतो ज्ञेयाः प्रवासाय १६ सज्जन्मणपृष्ठविधूननं च वालप्रकारत्वसकृच्छिलिक्षौः पादेन पादाकलनप्रसंगः सेनासमुद्योगदशां हयानां १७ निद्रा
नुरोधालसनीलनेत्राः प्रधानशून्यस्मृतयो दिनेषु निशासु चान्योऽन्यविरोधनष्टनिद्रास्तुरंगा न शिवाय भर्तुः १८ जंघे लिहन्न व्रणरोमपंके पादौ
च संहत्य तनुर्जयाय विपर्ययः पश्चिमयोः प्रयत्नात्स्वपंतु यात्राभिमुखो नियम्य १९ मुहुर्मुहुर्मूत्रशकृत्करोति न ताड्यमानोऽप्यनुलोमयायी
अकार्यभीतोऽश्रुविलोचनश्च शिवं न भर्तुस्तुरगो विधत्ते २० आरोहति क्षितिपतौ विनयोपपन्नो यात्रानुगोऽन्यतुरगं प्रतिहेषितं च वक्त्रेण
वा स्पृशति दक्षिणमात्मपार्श्वं योऽश्वः स भर्तुरचिरात्प्रतनोति लक्ष्मीं २१ बृहद्यात्रायां वाजिलक्षणेंगिताध्यायो द्वाविंशः ३८१ ⁘ अन्यजन्मां
तरकृतं पुंसां कर्म शुभाशुभं यत्तस्य शकुनः पाकं निवेदयति गच्छतां १ ग्राम्यारण्या वुभूव्यो मद्युनिशोभयचारिणः रुतयातेक्षितोक्तेषु ग्राह्याः पुंस्त्री
नपुंसकाः २ पृथग्गात्यनवस्थानादेषां व्यक्तिर्न लभ्यते सामान्यलक्षणोद्देशः श्लोकावृषिकृताविमौ ३ पीनोन्नतविक्रस्कंधाः पृथुग्रीवाः सुव
क्षसः स्वल्पगंभीरविरुताः पुमांसः स्थिरविक्रमाः ४ तनुग्रीवशिरोरस्काः सूक्ष्मास्यपदविक्रमाः प्रसक्तमृदुभाषिण्यः स्त्रियोऽतोऽन्यं नपुंसकं ५
ग्राम्यारण्यप्रचाराद्यं लोकादेवोपलक्षयेत् संचिक्षिप्सुरहं वच्मि यात्रामात्रप्रयोजनं ६ पथ्यात्मानं नृपं सैन्यं पुरं चोद्दिश्य देवतां सार्थप्रधानं सा
म्यं तु जातिविद्यावयोधिकं ७ मुक्तप्राप्तैष्यसूर्यासु फलं दिक्षु तथाविधं अंगारदीप्तधूमिन्यस्ताश्च शांतास्ततोऽपराः ८ तत्पंचमदिशां तुल्यं फलं
त्रैकाल्यमाविशेत् परिशेषदिशां वाच्यं यथासन्नं शुभाशुभं ९ शीघ्रमासन्ननिम्नस्थैश्चिरादुन्नतदूरगैः स्थानवृद्ध्युपघाताच्च तद्वद्ब्रूयात्फलं
बुधः १० क्षणतिथ्युडुवातार्कैर्दैवदीप्तो यथोत्तरं क्रियादीप्तो गतिस्थानभावस्वरविचेष्टितैः ११ दशधैवं प्रशांतोऽपि सौम्यस्तत्र फलाशनः
मांसामेध्याशनो रौद्रो विमिश्रोऽन्नाशनः स्मृतः १२ हर्म्यप्रासादमांगल्यमनोज्ञस्थानसंस्थिताः श्रेष्ठा मधुरसक्षीरफलपुष्पद्रुमेषु च १३ स्वका
ले गिरितोयस्था वलिनो द्युनिशाचराः क्लीवस्त्रीपुरुषाश्चैषां वलिनः स्युर्यथोत्तरं १४ जवजातिवलस्थानहर्षसत्त्वैर्बलान्विताः स्वभूमावनुलो
माश्च तद्रूनाः स्युर्विवर्जिताः १५ ककुटेभशिरिल्पश्चशिखिवंजुलच्छिक्कराः वलिनः सिंहनादाश्च कुटपूरी च पूर्वतः १६ क्रोष्टृकोलूकहारीतकाक
कोकर्क्षपिंगलाः कपोतरुदिताक्रंदक्रूरशब्दाश्च याम्यतः १७ गोशशक्रौंचलोमाशहंसोत्क्रोशकपिंजलाः विडालोत्सववादित्रगीतहासाश्च
वारुणाः १८ शतपत्रकुरंगाखुमृगैकशफकोकिलाः गवशल्यकपुण्याहघंटाशंखरवा उदक् १९ न ग्राम्योऽरण्यगो ग्राह्यो नारण्यो ग्रामसंस्थि
तः दिवाचरो न शर्वर्यां न च नक्तंचरो दिवा २० द्वंद्वरोगार्दितत्रस्तकलहामिषकांक्षिणः आपगांतरिता मत्ता न ग्राह्याः शकुनाः क्वचित् २१ रोहिता
श्वाजवालेयकुरंगोष्ट्रमृगाः शशाः निष्फलाः शिशिरे ज्ञेया वसंते काककोकिलौ २२ न नु भाद्रपदे ग्राह्याः सूकरश्ववृकादयः शरद्यब्जादिगोक्रौंचाः श्रावणे
हस्तिचातकौ २३ व्याघ्रर्क्षवानरद्वीपिमहिषाः सविलेशयाः हेमंते निष्फला ज्ञेया वालाः सर्वे विमानुषाः २४ ऐंद्रानलदिशोर्मध्ये त्रिभागेषु व्यवस्थिताः

कोयाध्यक्षानलाजीवितपोयुक्ताःप्रदक्षिणं २५ शिखीभिक्षुर्विवस्त्रास्त्रीयाम्यानलदिगंतरे परतश्चापिमातंगगोपधर्मसमाश्रयाः २६ नैर्ऋतीवारुणीम
ध्येप्रमदासूतितस्कराः शौल्किकःशाकुनीहिंस्त्रोवायवीपश्चिमांतरे २७ विषघातकगोस्वामिकुहककत्तास्ततःपरं धनवानीक्षणीकाचमालाकारस्ततःपरं २८
वैष्णवश्चरकश्चैववाजिनांरक्षणोरतः एवंद्वात्रिंशतोभेदाःपूर्वदिग्भिःसहोदिताः २९ राजाकुमारोनेताचदूतःश्रेष्ठीचरोद्विजः गजाध्यक्षश्चपूर्वाद्याःक्ष
त्रियाद्याश्चतुर्दिशं ३० एकतस्त्रिषुतोवापिदिशियस्याव्यवस्थितः विशेतिशकुनोवाच्यस्तद्विग्जेनसमागमः ३१ भिन्नभैरवदानार्त्तिपरुषक्षामजर्जराः
स्वरानेष्टाःशुभाःशांताहृष्टप्रकृतिपूरिताः ३२ शिवाशामारलाछुछुपिंगलागृहगोधिकाः सूकरीपरपुष्टाचपुनामानश्चवामतः ३३ स्त्रीसंज्ञाभास
कंभषककपिश्रीकर्णछिक्कराः शिखिश्रीकंठपिप्पाकरुरुश्येनाश्चदक्षिणाः ३४ क्ष्वेडास्फोटितपुण्याहगीतशंखांबुनिःस्वनाः सतूर्याध्ययनाःपुं
वत्स्त्रीवदन्यागिरःशुभाः ३५ ग्रामेमध्यमषड्जौतुगांधारश्चेतिशोभनाः षड्जमध्यमगांधाररुषभाश्चस्वराहिताः ३६ रुतकीर्तनदृष्टेषुभारद्वाजा
ऽजवर्हिणाः धन्योनकुलचाषौचसरटःपापदोऽग्रतः ३७ जाहकाऽहिशशक्रोडगोधानांकीर्तनंशुभं चुतंसंदर्शनंनेष्टंप्रतीपंवानरर्क्षयोः ३८ उ
ज्ञाःप्रदक्षिणंशस्ताभृगाःसनकुलाण्डजाः चाषंसनकुलंवामंभृगुराहापराह्णतः ३९ छिक्करःकूटपूरीचपिरिलीचान्हिदक्षिणाः अपसव्यंसदाशस्ता
दंष्ट्रिणःसविलेशयाः श्रेष्ठहयसितेप्राच्यांशवमांसेचदक्षिणे कंदकादध्विनीपश्चादुदग्गोविप्रसाधवः ४१ जालश्वचरणानेष्टोप्राग्याम्येशस्त्रघा
तकौ पश्चादासववषंडौचखलासनहलान्युदक् ४२ कर्मसद्मभयुद्धेषुप्रवेशेनष्टमार्गणे यानव्यस्तगतागात्याविशेषश्चात्रकथ्यते ४३ दिवाप्र
स्थानवद्ग्राह्याःकुरंगरुरुवानराः अन्हस्तुप्रथमेभागेचाषवंजुलकुक्कुटाः ४४ शर्वरीपश्चिमेभागेनप्लकोलूकपिंगलाः सर्वएवविपर्यस्थाग्राह्याःसा
र्थेशुयोषितां ४५ नृपसंदर्शनेग्राह्याःप्रवेशेऽपिप्रयाणवत् गिर्यरण्यप्रवेशेषुनदीनांचावगाहने ४६ वामदक्षिणगौशस्तौयौतुनावग्रपृष्ठगौ
क्रियादीप्तौविनाशायपातुःपरिघसंज्ञितौ ४७ तावेवतुयथाभागंप्रशांतरुतचेष्टितौ शकुनौशकुनद्वारंसंज्ञितादर्थसिद्धये ४८ केचित्तुशकुनद्वार
मिच्छंत्युभयतःस्थितैः शकुनैरेकजातीयैःशांतचेष्टाविरोधिभिः ४९ विसर्जयतियद्येकएकश्चप्रतिषेधति सविरोधोऽशुभोयातुर्ग्राह्योवाबलवत्त
रः ५० पूर्वंप्रावेशिकोभूत्वापुनःप्रस्थानिकोभवेत् सुखेनसिद्धिमाचष्टेप्रवेशेतद्विपर्ययात् ५१ विसृज्यशकुनःपूर्वंसएवनिरुणद्धिचेत् प्राहयातुर
रेर्मृत्युंचमरंरोगमेववा ५२ अपसव्यास्तुशकुनादीप्ताभयनिवेदिनः आरंभेशकुनोदीप्तोविर्षान्तस्तद्भयंकरः ५३ तिथिवायर्कभस्थानचेष्टादीप्ताय
थाक्रमं धनसैन्यबलांगेष्टकर्मणांस्युर्भयंकराः ५४ जीमूतध्वनिदीप्तेषुभयंभवतिमारुतात् उभयोःसंध्ययोदीप्ताःशस्त्राद्भवभयंकराः ५५ चिताकेशकपा
लेषुमृत्युवंधवधप्रदाः कंटकीकाष्ठभस्मस्थाःकलहायासदुःखदाः ५६ अप्रसिद्धिंभयंवापिनिःसाराश्मव्यवस्थिताः कुर्वंतिशकुनादीप्ताःशांतायाप्य
फलास्तुते ५७ असिद्धिंसिद्धिदौज्ञेयौनिर्हाराहारकारिणौ स्थानाद्वासनवृक्षेद्योत्राशंसतेत्वन्यथागमं ५८ कलहःस्वरदीप्तेषुस्थानदीप्तेषुविग्रहः
उच्चमादीप्तध्वनिंकृत्वानीचंपश्चाच्चमोषकृत् ५९ एकस्थानेरुवन्दीप्तःसप्ताहात्क्रामनाशकृत् पुरदेशनृपाणांचरुत्वद्वीपनवत्सरात् ६० सर्वेदुर्भि
क्षकर्त्तारःस्वजातिपिशिताशनाः सर्पमूषिकमार्जारपृथुरोमविवर्जिताः ६१ परयोनिषुगच्छंतोमैथुनंदेशनाशनाः अन्यत्रवेशरोत्पत्तेर्नृणांवाःजातिमै
थुनात् ६२ वंधघातभयानिस्युःपादोरोमस्तकाभिगैः अप्यस्थिपिशिताद्यैर्वर्गमोषक्षतग्रहाः ६३ इक्ष्वाकोरसान्नंवाभारद्वाजस्यदर्शने चापस्यपूर्ण
वक्त्रस्यमहानलाभप्रदक्षिणे ६४ वामदक्षिणगःश्रेष्ठःपुरस्ताच्चकपिंजलः तित्तिरिःपृष्ठतःश्रेष्ठःसर्वत्रान्यत्रगर्हितः ६५ अनुलोमोवृषोनर्दन्धन्योगो
मैहितस्तया गमनप्रतिषेधायखरःप्रत्युरसिस्थितः ६६ उलूकीवामतःक्षेम्यादक्षिणेनचकोकिला शार्करिश्चमयूरश्चशस्यनेदक्षिणेसदा ६७ वृकाः
शृगालाःशार्दूलाविडालागर्दभाःशुनः वामतोऽर्थकरान्नेयाःकुरंगादक्षिणेनच ६८ रिक्तकुंभोऽनुकूलश्चशस्तोऽभोर्थीयियासतः चौर्यविद्यावणिज्विज्ञमु
द्यतानांविशेषतः ६९ इहयात्रायांशकुनशुभाशुभाध्यायस्त्रयोविंशः ७५० पृष्ठतःपूजिताशांताशिवामांसास्थिवर्जिता क्रूरशब्दाऽतिदीप्ताचक्रूरकर्मणि
पूजिता १ पूर्वादीच्याःशिवाशस्ताशांतासर्वत्रपूजिता धूम्रिताःभिमुखीहंतिस्वरदीप्तादिगीश्वरान् २ राजाकुमारोनेताचदूतःश्रेष्ठीचरोद्विजः गजाध्यक्षश्चपू
र्वाद्याःक्षत्रियाद्याश्चतुर्दिशं ३ सर्वदिक्ष्वपिशुभादीप्ताविशेषेणाग्निकोणभवा पुरेसैन्येऽपसव्याचकष्टास्यौनृपशिवा ४ याहीत्यग्निभयंशास्तिटाटेतिमृतिचोदि
ता धिग्धिगदुष्कृतमाचष्टेसज्वालादेशनाशिनी ५ नैवदारुणतामेकेसज्वालायाःप्रचक्षते अर्कोद्यनलवत्तस्माद्वक्त्रोज्ज्वालास्वभावतः ६ अन्यप्रतिरुतायाम्यासाबंधुवध
शंसिनी वारुणपाःभिरुतासैवशंसतेसलिलेमृतिं ७ अयोभ्यश्रवणंचेष्टंधनप्राप्तिःप्रियागमः क्षोभःप्रधानभेदश्चवाहनानामसंपदः ८ फलमासप्रमादेतद्ग्राह्यपरतोरुतं
याम्यायांतद्विपर्यस्तंफलंषट्पंचमासिके ९ यारोमांचमनुष्याणांशकृन्मूत्रंचवाजिनां रावात्त्रासंचजनयेत्साशिवानशिवप्रदा १० मौनंगताप्रतिरुतेनरद्विरदवाजिभिः या
शिवासाशिवंसैन्येपुरेवासंप्रयच्छति ११ इहयात्रायांशिवारुतनामाध्यायश्चतुर्विंशः॥ ७६१॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥शस्तोनीडस्तुवैशाखपादपेनिरु॥ १९

देशोत्सादस्तुवल्मीकचैत्यधान्यग्रहादिषु॥१॥कालानांश्रावरोद्वित्रिचतुःश्यावाशुभावहाः॥
जेरकश्वेतचित्राश्चवराणिश्चेराग्निमृत्युदाः॥२॥अरण्यावकिररोध्वांतादुर्भिक्षमरकावुभौ॥
रावानांविकलत्वेचानिस्सावेकाराडनाथवा॥३॥हरेद्युपनयेद्वापियद्द्रव्यंवायसोऽग्रतः॥तत्प्राप्तिना
शौविज्ञेयौहेमपात्रेविनिर्दिशेत्॥४॥रक्तद्रव्यंप्रदग्धंवान्यसनगेहेग्निदःस्मृतः॥८॥हरामस्थि
रेप केशांश्चखनेस्वामिमृत्युदः॥५॥पुरसैन्योपरिव्योम्निव्याकुलैरनिलाद्भयं॥सव्यमराडलगैः
स्वार्थमपसव्यैःपराद्भवं॥६॥अकार्यसंहतिर्मेदोरोधश्चक्राक्रांतिस्थितिः॥बहुतःस्वामिघातःस्या
द्रिपुःवृद्धिश्चानिर्भयैः॥७॥उवानदछत्र●यानाङ्गशस्त्रच्छायावकृन्तने॥मृत्युंतत्स्वामिनोब्रूयात्
पूजास्यात्तत्प्रपूजने॥८॥काष्ठरज्जुस्थितःसारकेपाकराटकभूद्रुवन॥यानाहिव्याधिशास्त्राग्नि
तस्करेभ्योभयंकरः॥९॥युद्धंसेनाङ्गसंस्थेषुमोषकुन्सावलेखने॥चरन्निशिविनाशायदुर्भि
क्षंधान्यमोषकृत्॥१०॥वामपार्श्वस्थितःश्रेष्ठोदक्षिणावाविवागमः॥ध्वांक्षपार्श्वद्वयेनापिशस्त्रो
ग यात्रानुलोम●ः॥११॥यातकररासमोध्वांक्षःक्षेमोनार्थप्रसादकः॥वामदक्षिणगोनिष्टोवासमानः
प्रतीपगः॥१२॥ध्रुवंचाग्रतःपृष्ठेध्वान्यवनध्वांक्षोभयःप्रदः॥प्रत्युरसुपसर्पेश्चसंसृष्टांश्चतथाभवेत्॥१३॥
एकपादोचलतपक्षःकालोवस्तंधरविरुतः॥वधवन्धकरोवासनखरभूकरपकृगः॥१४॥पंकदि
ग्धरातीरस्यवराहस्योपरिस्थितः॥वायसःसस्वनेयातुतुशीभूतोरुवनपि॥१५॥क्षीरवृक्षाजमहिषी
गोस्थितोगोरसःप्रदः॥अन्नदःपन्नहेदीपानदोजलकूटनात्॥१६॥इहयात्रायांवायसेङ्गिताध्यायः
पंचविंशः॥२५॥नृहयानपवाररोभशस्त्रध्वजदेहानवमुत्रयनजयाप॥सभयोविचरन्विना
शुभ निमित्तं॥नश्वाभिमुखोभसन्लिखनंगं॥१॥उच्चरभषतासमागतानांदीनंवाभिरुतंरवि
निरीक्ष्य॥संघरदंनविजंभतांचनेष्टंप्रस्थानेधुतथाविधुनन्तंच॥२॥पुराणस्यचंधायकांतं

चयातुः प्रदक्षिणं मे पुनं चालिंग्यं॥ यात्राकाले सारमेयं स्य शस्त्रं पद्मां मूर्द्धनास्वस्य कराद्युग्मं च॥३॥
इति बृहद्यात्रायां स्वेऽनाध्यायः षड्विंशः॥२६॥ पटुपटहसंखभेरीमृप्ररावरवं सपताकतोरणाग्रं॥
जे प्रचुरकुसुमतोयशान्तरेणुसुरभिस्रुवेषजनं व्रजेच्चमरगं॥१॥ सिद्धार्थकापयोग्रंगां जनानि विध्यैक दर्श
परपाभिषपूर्णकुम्भाः॥ उष्णीषभृंगारराजवर्द्धमानोपयानवीनांतपवारणानि॥२॥ दधिम णा
रो धूपनतलौचनाकुमार्योध्वजकनककाम्बुजभद्रपीठशंखाः॥ सितवृत्तकुरुमोवराशानिनाद्वि
चा जगराकाप्तजनाश्वौरूवेषाः॥३॥ ज्वलतिशिखिफलादतेतुभक्ताः द्विरदमदंकुशचामरायुधा
नि॥ मर्कतकुरविंदपद्मरागाःस्फटिकमणिप्रमुखाश्चरत्नभेदाः॥४॥ स्वयमथरचि
तान्यपन्नतोवायदिकथितानि भवंति मंगलानि॥ सजयतिसकलेननोधरित्रीं ग्रहरादु
र्गलभनश्रुतेः रुपास्यः॥५॥ कार्पासौषधकृष्णधान्यलवणाक्लीवास्थितैलं वसाः॥ पंका
गारगुडाहिचर्मशकृतकेशाय सव्याधितिः वान्तोन्मत्तजडेन्धनं नग्नातुबद्धितस्यामत
क्षारयोमुराजाभ्यक्तविमुक्तकेशपतितः काशायनश्वाशुभाः॥६॥ इति बृहद्यात्रायां मंग
लामंगलानामाध्यायः सप्तविंशः॥२७॥ ध्वजातपत्रायतसन्निपातः क्षितौ प्रयातो यदिमानवा
नां॥ उत्तिष्ठतो वाम्बरमेतिसंगं पतेच्च याताऽन्तं नंदयाथ॥१॥ दष्टः प्रीतस्याय विचर्चिका
स्युःकराक्षिरोगाः पिटकोद्भवोवा॥ प्रायोर्बलेनेन्नरिवान्यवानीतरशोभुयकारसौ
नत॥२॥ उत्तानरौयासनवातसर्गीनिष्ठुतदुर्दशनेक्षास्यतानि॥ नेष्टानि राज्ञ्यश्च नथैवयातुराज
ध्वनिष्टं प्रविशास्थिरा द्याः॥३॥ कार्येतु मूलेक्शनेऽन्तर्येत दाहिदिव्यानफलेनियतमेवमिमेवाचिं
त्याः॥ प्रारंभयानुसमये सुतथाप्रविशेत्याद्यंतनेनशुभदक्कचिदप्यु शानि॥४॥ क्रोशाद्दर्द्ध शकुनावृतं
निष्फलं प्राहुरेके तत्रानिष्टे प्रथमशकुने मानयेत्पंचषड्वा॥ प्राणायामान्नृपतिनशुमेभौ द्वितीये २०
प्रत्यागच्छेत्स्वभवनमतोयद्यनिष्टस्त्रितीयः॥५॥ चक्रेवराहमिहरः शकुनोपदेशमुद्देशतो मुनिमतानवलीक्य सम्यक्॥

नमः।

यद्ग्रंथविस्तरभयादविजानिताबानोक्तंतदन्यकथितादपि चिंतनीयं॥८॥ इति बृहद्यात्रायांध्वजातपत्रादिशा
कुननामोध्यायः अष्टविंशः॥२८॥ स्निग्धास्थिरासुरभिगुल्मलतासुगन्धाशस्त्राप्रदक्षिणजलाचनिवास
भूमिः॥ नेष्टाविपर्ययगुणाकचराश्रीस्थवल्मीककरटकविभीतकसंकुलाच॥१॥ ज्वालयेसुरगुरुद्वि
ति जसाधुमित्रतीर्थहासजयपुण्यकथासुतिष्ठेत॥ हलापशून्रिपुग्रहान्हतमुद्यमेचप्रास्याथवान्नमय
स्था मस्यविधायरूपं॥२॥ एकत्राधुंशितं त्रिगौतमच्यवनानाम् ऋगुःपात्रीत्रिसप्ताहापुनर्भद्रेतायोज पंच
येत्॥३॥ नत्वायुक्तमितिप्राहुर्तीडाशास्त्रविदोजनाः॥ वांछितार्थफलावाप्तौ यात्रापरिसमाप्यते॥४॥ इति बृह
द्यात्रायां निवेशलक्षणाध्यायएकोनत्रिंशः॥२९॥ आक्षेपशीलापुरुषाविधायीविरक्तभृत्यः परदार
गामी॥ लब्धोसतायोव्यसनीक्षतघ्नः स्थितिप्रभेताकरपीडिताराष्ट्रः॥१॥ विश्रंभतात्रोधयशोन्तसं
शःतुद्रःप्रमादीनवहुश्रुतश्च॥ दिव्यान्तरिक्षक्षितिजैर्विकारैर्निःपीडितोयः सतदैवहीनः॥२॥ अतोवि
पर्ययस्तगुणोनराणां तादृग्विधोरिस्त्वभियुक्तमात्रः॥ तरुर्घुणेनेवजग्धइवान्तवीर्योमतानपतीयप्रभ
पैतिभंगं॥३॥ इति बृहद्यात्रायामभियोज्यलक्षणाध्यायस्त्रिंशतः॥३०॥ विद्विष्टप्रवरवरप्रतापहीननिःशै
चाम्तनवरवारिताश्रवयोद्धाः॥ सोन्यातप्रकृतिविपर्ययानुयातसोकर्तारिपुवशमाशुयात
हो शेना॥१॥ संग्रामेवयममरद्विजप्रसादाछ्रेयश्यामोरिपुबलमास्वरांसयेन॥ यस्येवंभवतिबले
जनप्रवादः सोन्योविप्रचुरबलेरिपुनिहन्ति॥२॥ प्रोत्तविनः तपपांशुवत्रावितगाच्छत्रध्व
ज्ञाग्रान्तक्तदुर्गंधःवारितानस्तोबजननकःसावर्त्तलोद्धोन्कर॥ यातुवायुरनिष्टदःयात्रानुगो शुभकरो
म्भोदं दंतरूनगरनगेष्टद्रव्यसत्वानुकारी॥ जयदमुभयपार्श्वाधिष्ठतेरष्ठतोवानशुभकॄम स र
चःतंताज्ञाक्ष्ममुचोवाविलभयमासुधनाः कथयन्ति भृशंशरतौ रुधिरासुराणा॥ सपशंका चा
पाःखरस्वतनादः॥ रशोपयोज्यान्कृतं चित्ररूपारशौयदुष्टागमनंबुवाता॥६॥ सप्तारुन्तरवसन्न

यकारीदुष्टररायर्त्तुजाताकेचिद्यात्रामसितजदेः प्रोद्यतांपूजयन्ति॥चित्राभार्यावल्पतिवधोस
र्वांपीतांवुदायांतुखोभार्याभवतिनचिरादंबुदायोविनाशः॥७॥वाहनानिसव्यगाहनिप्रोषितोन्य
था॥पंजराक्रांतस्थितासर्वतोनर्लेश्वरं॥ या चापलौमयेंद्रमखराडंप्रोज्वलेवत्सलमायतमिष्टं॥स्फू मनुलोम
र्जितंशारलकुंभनिरोक्षि[illegible]तोभितारांविजयाय॥८॥नत्विप्रलंबाविजयदीर्घातडिद्घनस्फूर्ज
प तवयंतात्रि[illegible]च॥शास्त्रोशनिश्चाप्यसमीजातःप्रदक्षिणोनाप्यतिपातिशत्रुः॥१०॥लग्नेकेंद्रुनिघ्नन्ति
शक्तिपोरानुक्रांतहन्यात्यानुपौराग्रताश्च॥यातुशस्त्रासंभृतावाध्रुवंतैनेष्टातोन्याधूमीनिशा
का वरंता॥११॥हन्यान्नृपपौरराष्ट्रानिम्नत्यौरंभोरुहतस्करद्विजान्॥जेलाक्रमारोदिनादितःकाष्ठां
तांचसयत्रभूस्वनः॥१२॥शस्ता शा+ न्तद्विजमृगघुष्टासंध्याप्रिग्धामृदुपवनाच॥पांशुध्वस्ता
जनपदनाशंधत्तेरुद्धारुधिरनिभावा॥१३॥वृहद्यात्रायांरोनावातवृष्टि[illegible]भूगर्जितसं
ध्या[illegible]नामाध्यायएकत्रिंशः॥३१॥परिवेषोऽर्कशशिनोःशत्रुपदंग्रहैःसह[illegible]घोऽखराड
य/ श्वजपदःपापदोवहुमराउलः॥१॥प्रतिलोमोऽतिबहलोनेऽष्टःप्रदक्षिणः॥नीहारःपांशुपातश्च ।तिं
हितःस्निग्धःप्रदक्षिणः॥२॥गन्धर्वनगरंहन्तिप्राक्प्रभृत्यवनीश्वरं॥वनेपंयुवराजंचपुरोहित
मितिक्रमात्॥३॥सिताद्याश्चाराद्यीश्चविदिग्गुल्यंचसंकरान्॥प्रदक्षिणंचयात्रायांजयदंनेष्ट
मन्यथा॥४॥दिशान्तरोऽथजयदःप्रदक्षिणागतः॥स्वप्नोन्नतेवधोराज्ञोघाययाथेक्षय
ये त्वैनथा॥५॥दृष्टाम्बुवयसांश्रावेच्युतेदृष्टाश्चनततयः॥नैलेचनारोमुख्यानांरुक्तोरा
स्त्रिक्तंभयं॥६॥मद्येनतुमिथोभेदोरुग्भयंदधिनिश्रवे॥कुसुमान्कुसुमोत्पत्तौपरच
क्रागमंवदेत्॥७॥वहुनोयेतिसंरोमःकूपेऽस्रवापूर्तौविभ्रांतिः॥राशोवृद्धाद्वाद्धधंकु
र्युःश्रोनोत्पत्वेपरागमः॥चवृष्टिविद्युत[illegible]तुस्वनैर्व्यवेचरस्थिरविपर्यये॥दिनोल्कायाच
भिः पीडयंतेजनाभूपतिसह॥८॥सप्ताहंसततोत्पातौदृष्टहीनानरांधिपं॥अनग्निज्वलनेपुंसांव्याधि २१
रापवजायते॥१०॥पीडाराष्ट्रस्यवर्णासादुष्टशीतविपर्यये॥मासेष्टमेनृपस्यांतोनिनादेप

शुपक्षिणां॥११॥नगरारायसत्त्वानांमररायपुरेसवने॥राष्ट्रपीडाधिकेवर्षेमुख्यलोकास्सच
तयः॥१२॥स्त्रीभोपलशुक्लाचपीठरोप्यापसर्पशो॥गदनेचापिदेशस्यनाशंमासत्रयाद्वदेत्॥१३॥
गा गोनास्त्ववधोऽद्भिर्व्यत्ययोवान्नपानतः॥देशानाशस्तथास्त्रीणांखगाहिपशुसंभवे॥१४॥धा
ते न्यरसमद्यभोजनफलपुष्पहेमांसवस्त्राभरणां॥शस्त्रारजोरसात्मजास्वशस्त्राणांगारखबैरा॥१५॥
सुतपत्नीसुहृद्दातृनृपदेशश्चभूपसरसः॥रातःभेदपदोपमंत्रिव्याधिभयविनाशभय
योगः॥१६॥निशासुरचापंशतवर्तीयंजनयतिपीडांद्विजपूर्वाणां॥भवतिचयस्यांदिशि
तद्दिग्यंनरपतिमुख्येनचिराद्धन्यात्॥१७॥मृगवक्रसारणंभवाजीगजानांव्ययतस्वोनचि
ध्वज राद्धयेदाता॥विनुबधपतिभेयंतोरशपानुहफलमिदमेवकरोतिनृपाणां॥१८॥वृहद्या ।ति
त्रायांमुत्पातोध्यायःद्वात्रिंशत्॥३२॥[illegible]मुहूर्ते दोदशकेंद्रेनैधनगतैःपापैस्त्रिष
डायगैर्लग्नेकेंद्रगतेथवासुरगुरौदैत्येपूज्येथवा॥सर्वारंभफलप्रसिद्धिरुदये
राशोवक्रांतःशुभेस्वग्राम्यस्थिरभोदयेसुभवनेकार्येपुवप्रोषिवा॥१॥क्रूरोदये
तदाढ्यातिपातयोगेरिक्तेत्रिधात्रुतसमा॥पुत्रजैष्टतोवा॥नीतंरोगंप्रभेषुचहताशवि
न्य घात्रिघातरौद्राशिासिद्धिसुपयान[illegible]शोनेचपदे॥२॥केतुलाक्षीकजराहुकालका[illegible] (१०गो
द्रो जाबिंवप्रविष्टापतःसुर्येदोःपरिवेशखराडमथवादृश्येनयस्यांदिशि॥क्रोशत्स्वारि
पिपीलकाशसमृगध्वांक्षोद्यावापुरेशैन्येवापयतोपिशक्तिहितनःशत्रोपुरंघातयेत्॥३॥
स पाताद्धेराहुकेत्वोःपुरेऽरस्तोयोऽश्रीतेःरवालपातश्चकार्य्याःयांजाभित्रस्थभूमिजेस्यां
शकेवापुत्रसोदोर्वित्तनेऽथ्रेःप्ररेपः॥४॥वृहद्यात्रायांपूरदुर्गोलक्षोनामाध्यायस्त्रयस्त्रिं
शत॥३३॥दिनस्यततजरजोश्मवृष्टिपातेनिर्घातेतिचलनादिवैकृतेश्च॥युद्धांतेमृग
शकुनैश्चदिप्तनादैर्नाभंदं भवतिजयेपिपार्थिवस्य॥१॥शुभामृगवतत्रिशोमुदसमोऽशो

Digitized with financial assistance from the
Government of Maharashtra
on 11 June, 2017

ह्लादक्षतप्रतास्फुटमरीचयो॥ विगतरेणुदिग्मण्डले॥ यद्यन्यदपि वैकृतं न विजयावसा
नेभवेत्तदासुखमकराटकेन्द्रपतिर्रतिदेशांरिपोः॥२॥ उद्धारमकालोत्सवमभिषेकं चात्मज
स्ययःकृत्वा॥ प्रस्थातावितताशोऽभ्येति तानश्वोत्सवदिनेषु॥३॥ परविषयप्राप्तो साधु देवद्विज
ज स्वंकुलवन्ताश्च दम्याधिपो नोपि रुंध्यात॥ विगजतुरगशस्त्रा नाति भीतांश्च रन्यात्॥ अम
नीधिदिवसर्देहष्टसैन्यो विरोध्च॥४॥ स्वविषयेमुपगम्यमानवं द्रोबलिमुपयाचनेकानि
चाधिकानि॥ निगादितविधिनेवसंप्रदद्यातप्रथमगरासुरभूतदैवतेभ्यः॥५॥ इति मनुज
पतिर्यथोपदेशं भगराविंसंब्रकरोति योबचांसि॥ ससकलन्तपमण्डलाधिपत्यं व्रजति
द्वियीवपुरंद्रोचिरेण॥६॥ इति श्रीवराहमिहिरविरचितायां यक्तेश्वमेधीययात्रायां ज
योत्तरलक्षणापरिभाषाध्यायः चतुस्त्रिंशः समाप्तायं ग्रंथः॥३४॥ श्रीरामरामरामराम

MEMORIAL